

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 171. szám
1940. augusztus 1., esütörtök

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Mihail Manoilescu külügyminiszter a kormány külpolitikai programjáról

„Minden románt az állam határain belül hozni a déli és nyugati határokon túlról, anélkül, hogy egyetlen románt is a határon kívül hagynánk; valamint a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni a romániai kisebbségek számát: ime két eszményi intézkedés, amelynek megvalósítására minden erőfeszítés alkalmas és minden eszköz megfelelő”

A tengelyhatalmak az ország legjobb kliensei lesznek — mondotta a külügyminiszter

Bucurestiből jelent a Rador félhivatalos távirati ügynökség az alábbi hivatalos kormányközleményt:

Közlemény

— A minisztertanács Ion Gigurtu kormányelnök, főmérnök elnöke alatt este 19 órakor meghallgatta a minisztertanács elnökének és a külügyminiszternek részletes beszámolóját azokról az utazásokról és megbeszélésekről, amelyeket a kormányfőriak politikai jelleggel Hitler Adolf vezér-kancellárral, von Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterrel Berchtesgadenben továbbá azokról a római tanácskozásokról, amelyeket Mussolini olasz miniszterelnökkel és gróf Cianóval, Olaszország külügyminiszterével lefolytattak.

— Ebben a beszámolóban Románia két kiküldöttje ismertette a külföldi megbeszélések eredményeit, továbbá megelégedésüket fejezték ki arról a módról, ahogy azok az ország érdekében lefolytak.

— A minisztertanács ezután megtárgyalta azt a legalkalmasabb utat, amely az ország új politikai orientációjának praktikus realizálásához vezet.

— A minisztertanács este 20.45 órakor ért véget.

Mihail Manoilescu külügyminiszter beszámolója a római és berchtesgadeneri megbeszélések eredményeiről

Mihail Manoilescu professor, külügyminiszter részletes beszámolót bocsátott az elmúlt nap folyamán a sajtó rendelkezésére, amelynek szövegét, az eredeti szöveg teljes ismeretében pontos magyar fordításban, az alábbiakban adjuk közzé:

— „A miniszterelnök ural egyúttal egy Németszágban, mint Olaszországban nagyon jó fogadtatásban részesültünk, nemcsak külsőségeinkben, amelyeket a szívélyesség és figyelem jellemezett, de abban a tekintetben is, ami országunk iránti teljes megértést illeti, mai helyzetére és népünk lelkiállapotára való tekintettel ezekben a nehéz időkben”.

— „Megelégedést állapíthatom meg a Tengely két legfőbb politikai vezetőjénél Románia mai tájékozódását illetően. A Führer és a Duce látható rokonszenvvel érdeklődött nemzeti életünk iránt”.

— „Számunkra ez az érdeklődés különösen értékes, mert forrása az összes jövőbeni kezdeményezéseinknek, amelyek — a Kelet-Európa számára meghatározandó politikai vonal keretén belül — Románia számára békés és fejlődőképes élet biztosítására hivatottak”.

— „Különösen hangsúlyozni kívánom, hogy a lehetetlen és érdekelt legendákkal ellentétben a sorunkról való határozás szabadsága teljesen megmaradt számunkra. Politikai és gazdasági függetlenségünk teljes lesz Délkelet-Európa elfővendő új rendszerében”.

— „Hogy a tengelyhatalmak által tanúsított tiszteletet Kelet-Európa népeinek függetlensége irántában szemléltessék, elegendő ha kijelentem, hogy egy Berchtesgadenben, mint Rómában tájékoztattak arról a feltörekvésről, amelynek értelmében Románia maga szervezkedik majd meg valamennyi gazdasági vonatkozásban, saját tőkélével, mindenféle munkásaival és saját szakembereivel, ez lévén nemzeti alkotóerőnk fejlődésének feltétele”.

— „Távol azoktól a meséktől, amelyek gazdasági életünk megszerzéséről és megkaparintásáról szólnak, amelyeket alkamarkodottan terjesztettek annyi időn keresztül, a tengelyhatalmaknak nincs más szándékuk, mint az, hogy legújabb módszereinket és legkeresettebb szállítóinkká váljanak. Ezzel, többet — amint ezt bölcs és nyilvánvaló akarunk — bizonyos vonatkozásokban, amelyekben kevés a gyakorlatunk, mint például mérnökök és más szakemberek igénybevétele, csak nagy nehézséggel és csak egészen kivételesen kapunk, ilyen szakemberek átengedése ezen országok részéről való-

ságos áldozat, hiszen a két országban az élet lüktetése rendkívül élénk”.

— „Másképp a tengelyhatalmak legfontosabb gondja a Balkán békéjének megőrzése és a két nagy állam, amely ma az emberiség élére áll, találkozik velünk ezen az úton”.

— „Békét akarunk, de a román igazságossággal. Ohajtjuk, hogy úgy benn, mint különösen kívül tudják: azok a körülmények és történések, amelyeket Románia az utóbbi időkben átélt, amelyek teljesen egyedülálló és sajátosak, sohasem fognak megismétlődni”.

— „A román meg tud hajolni, amikor kell, a béke követelményei előtt, de bizonyos határokon túl más úton is el tud indulni”.

A Rador közlése Manoilescu Mihail külügyminiszter beszédének hivatalos kommentárjáról

Bucuresti. Hivatalosan jelentik: MANOILESCU Mihail külügyminiszternek, Romániának a Berlin-Róma tengelyhez történt feltétlen csatlakozásával, valamint a salzburgi és római tanácskozásokkal kapcsolatos nyilatkozatához a következő hivatalos kommentárt közli a Rador félhivatalos távirati iroda:

Manoilescu professor külügyminiszter fejtegetései a következő 4 pontot ölelik fel:

1. Teljesen valótlannak azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy politikai és gazdasági önállóságunkat elidegenítettük vagy legkisebb mértékben csorbítottuk volna, mert a tengelyhatalmaknak nincs más érdekük, minthogy mi legyünk legjobb szállító-üzletfelek egyike s ugyanakkor a tengelyhatalmak termékeinek felvevője.

2. Hü és lojális védője leszünk Európa e részében a békének, amelynek fenntartása és megvédése eminens érdeke a tengely hatalmainak, az általuk megalkotandó és az angol-francia befolyástól mentesített új európai rendben, a számunkra feltétlenül megfelelő feltételek között. Erre vonatkozólag — fűzi hozzá a beszédhez kiadott hivatalos kommentár — utalunk Manoilescu külügyminiszter következő szavaira:

— „Ami azt a problémát illeti, amellyel bizonyos idegen sajtó zaklató kitérővel foglalkozott az utóbbi időben, megváltoztatva ennek jellegét és méretét nevezetesen a kelet-európai megnyugulás problémája különösen közöttünk, valamint magyar és bulgár szomszédaink között, a kormány hiszi és hirdeti saját kezdeményezéséből, amint azt idejében közölték a tengelyhatalmakkal is — hogy elérkezett a pillanat, amelyben ismét bizonyosságot tehet a szomszédainal való békés és baráti együttélési szándékairól”.

— „Ebben az irányban, husz éven keresztül Románia a kisebbségek javára a legszélesebbkörű politikát alkalmazta, amellyel valaha is találkozhattunk. A kormány azt óhajtja, hogy még gyökeresebb eszközök vételesség igénybe a velünk szomszédos népek, kelet-nyugati kisebbségek problémáinak végleges megoldására, a mai idők szellemének és módszereinek megfelelően alkalmazott új intézkedésekkel. A kisebbségi kérdés megoldása a viszonyossági elv alapján történik. Azon intézkedések között, amelyek igen jó eredményeket hoztak az összes országokban — szerepel a népességcsere. Amint mindenütt megbizonyosodott, a lakosságcsere vagy teljesen, vagy részben csökkentette a kisebbségek számát, megszüntette a belső surlódásokat, növelte az etnikai egyöntetiséget az országokban, amelyeknek határain belül egyszólván nemzeti egységet valósít meg”.

— „Ez a módszer nemcsak nem gyengíti a nemzeti elvet, de alátámasztja, megerősíti és mindvégig ország számára bizonyosfokú etnikai tisztaságot biztosít, amelyet a történelem eseményei folyamán nem tudtak soha előidézni”.

— Ezen az úton megőrzik és megerősítik, ami legértékesebb egy népnek, faji lényegét és azt a termékeny magot, amelyből kinő és növekszik az élet minden magasabb és különlegesebb formája”.

— „Minden románt az állam határain belül hozni, a déli és nyugati határokon túlról, anélkül, hogy egyetlen románt is a határokon kívül hagynánk; valamint a lehető legszélesebb mértékben csökkenteni a romániai kisebbségek számát: ime két eszményi intézkedés, amelyeknek megvalósítására minden erőfeszítés alkalmas és minden eszköz megfelelő”.

— „Másképp pontosan meg kell határozni a kormányzat meggyőződését, hogy az ország nem nyerhet tökéletes román egyöntetiséget és a románok nem érezhetik — úgy, amint óhajtják — hogy saját házukban urak, csak akkor, ha kategorikus és határozott intézkedésekkel megoldják a zsidóelem problémáját”.

— „Ebben a vonatkozásban elhatároztuk, hogy komoly és alaposan tanulmányozott intézkedéseket alkalmazunk, amelyeket azzal az őszinteséggel és azzal a határozott szellemmel viszünk keresztül, amely a kormány énykedését jellemzi”.

— „Mindezekben az utakon, jobban, mint valaha, történelmünk folyamán, megközelítjük a román nacionalizmus régi jelszavát: „Románia a románoké és csakis a románoké”.

— „Békét akarunk, de kizárólag a román igazságon alapuló békét, mert Románia megmutatta egységét és méltóságát, nemzeti öntudatát azokban a számunkra súlyos történelmi napokban, amelyek a közelmúltban lefolytak, de amelyek soha többé meg nem ismétlődhetnek; és minden illetékesnek, ugyanakkor pedig minden igaz románnak is tudomására adom, hogy Románia békekészsége teljes mértékben fennáll, azonban ha ebben a kérdésben bizonyos kereteket túllépnének, úgy tudni fogunk más útra is áttérni”.

3. Ami az etnikai kisebbségek helyzetét illetően Romániában, hazánk mindenkor biztosította eddig is a kisebbségek jogait és a jövőben még radikálisabb módon kívánunk e kérdésben véglegesen megnyugtató megoldást találni. Híveit vagyunk a népcserére erőteljesebb és legcéltudatosabb keresztülvitelének és ezáltal Románia etnikai arculata még jobban áthasonul a teljesen tiszta nemzeti szellemhez és rendszerhez. E tekintetben utalunk — mondja a hivatalos kommentár — a külügyminiszter következő szavaira:

— „Déli és nyugati határainkon túl egyetlen román sem maradhat Románia keretén kívül”

Este 10 órai kezdettel:**Elsőrendű jazz-zenekar, elegáns szótáncosnők, kitűnő bárműsor!****Ejtel 1 órakor záróra: — Legjobb falborok és kitűnő hideg bártalok!****Vadászkürt****Dancing-bár, kabaré**

nem idegenkedünk attól a gondolattól, hogy a kisebbségek száma lecsökkenjen.

4. A román kormány elhatározta a zsidókérdés teljes és végérvényes elintézését, megfelelő határozott, alapos elgondolások és megfontoltan végrehajtott intézkedések révén, úgy hogy hazánk nemzeti közösségében a régi hagyományos jelszó válik valóra: „Románia csak a románoké és kizárólag csak románoké.”

Bucuresti Manolescu Mihai külügyminiszter beszédével kapcsolatban a következő második hivatalos kommentárt adta ki a Rador távirati iroda:

„Abban a beszédben, amellyel országunk álláspontját egy román közvélemény felé, mint az érdekeltek számára kifelé megvilágította Manolescu Mihai külügyminiszter, kidomborodik a román kormány az az elhatározása, hogy az etnikai kisebbségek tekintetében a legaktívabb s legeredményesebb megoldási módok egyként a népcserében látja. Az ország határai — mondja a Rador hivatalos kommentárja — nem a véletlenek folytán, vagy szerződések következtében jöttek létre, hanem azok megdönthetetlen ezredéves hagyományok és jogok letéteményesei és csak természetes hogy a népcserre ennél fogva nem vehető keresztül másként, csak kizárólag az egyenlő kötelezettségek alapján, minden érdekelt államra vonatkozólag. Nemcsak a román kormány, hanem az egész román közvélemény, osztatlanul híve annak a reális békekésztségnek, amely a határon túli románság hazatelepítésével meg akarja szüntetni ezeknek a románjainknak a jelenlétét szomszédállamainkban, ahol ezek a szóbanforgó államvezetők csak kisebbségi jogokból fakadó kötelezettségeket jelentettek. Európa e részében a béke megteremtésének és tartós fennmaradásának történelmi felelősségű tanúbizonyságát adták Manolescu külügyminiszter szavai, aki leszögezte, hogy Románia a románoké s kizárólagosan csak a románoké lehet.”

*

Bucuresti. A miniszterelnökség hivatalosan jelent: Szerda este 18 órakor Gigurtu Ion miniszterelnök és Manolescu Mihai külügyminiszter az egybegyűlt királyi tanácsosok előtt részletes jelentést tett külföldi utazásukról és beszámolt azokról a tanácskozásokról, amelyeket a Vezérrel és a Duceval, illetve Ribbentrop és Ciano gróf külügyminiszterekkel folytattak. A királyi tanácsosok meglepődéssel vették tudomásra a történelmi fontosságú tanácskozásokról, amelyeknek eredménye a román nemzet érdekét szolgálta.

Visszaérkezett Bucurestibe W. Fabritius német nagykövet

Bucuresti. Wilhelm Fabritius dr. Bucuresti német nagykövete ma Berlinből jövet repülőgépen visszaérkezett a román fővárosba. Fabritius, mint ismeretes, jelen volt a román államférfiak és Hitler kancellár megbeszélésén.

A világ négy érdekzónája

Sanfrancisco. Az árucserék világkongresszusának első ülésén több felszólalás hangzott el. A szónokok megállapítása szerint a háború után a világ a következő négy érdekzónára oszlik majd fel: 1. Amerika, 2. Európának az a része, amely Róma—Berlin égisze alatt áll, 3. Az orosz érdekzóna, mely a szovjetbirodalom népeit foglalja magába, 4. A Távolkelet, mely Japán uralma alatt áll.

Mozgalom indult Svájc jelenlegi politikai rendszerének megváltoztatására

Bern. A berni kantonban a progresszívek, konzervatívok, katolikusok, szociáldemokraták és parasztpártiak disszidenseiből egységes munkaspárt alakult, amely programjában kifejti, hogy szakítani akar a különböző politikai pártokkal, amelyek csak egyéni érdekek szolgálatában állottak és elveti a régi pártpolitikusok szereplését is, mert azok elavult elveket vallanak és kompromittáltak.

A Neue Zürcher Zeitung ezzel az új mozgalommal szemben egyelőre még fenntartással él, de azt írja, hogy azok a katonai szolgálatot teljesítő svájci polgárok, akik most állanak leszerelés előtt, máris kijelentették, hogy kilépnek régi párt szervezeteikből és ehhez az új mozgalomhoz csatlakoznak, mert ettől várják Svájc újjászülését. Az új mozgalom teljesen megkari változtatni Svájc jelenlegi politikai rendszerét.

A Giornale d'Italia a háború utolsó szakaszáról**Anglia ellen nem villámháború, hanem kimerítő-hadjárat folyik**

A szigetország katonailag erősen védett és oltalmára jelentős haderőket vonultathatnak fel — Mindaddig folyik a harc Anglia ellen, amíg a brit birodalom kimerül

Németország és Olaszország tengeren és levegőben folytatják a kíméletlen harcot

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia azt írja, hogy a háború utolsó szakasza, amely minden bizonyossággal Anglia meghódításával ér véget, nem olyan módszerek szerint folyik, mint Franciaország ellen. Ez annak következménye, hogy Anglia katonai szempontból erősen védett és több földrészre kiterjedő hatalmával fogva jelentős haderőket állíthat szolgálatába. Így tehát a Britanniá elleni harc nem lehet villámháború, mint amilyent a tengelyhatalmak Franciaország ellen vezettek. Anglia ellen a harc mindaddig folyik, amíg a brit birodalom teljesen kimerül. Ez a hadjárat már megkezdődött, mert a repülőgépek és tenger-alattjárók rendszeresen és jól kidolgozott terv alapján sommisztik meg a kikötőket, repülőtereket, közlekedési utakat és Anglia valamennyi fontos központját. Ugyanakkor Olaszország légi, tengeri és szárazföldi hadereje hasonlóképpen jár el a Földközi-tengeren, a Vörös-tengeren és az Indiai-óceánon. Kétség sem fér ahhoz, hogy ez a kíméletlen háború a tengelyhatalmak végső győzelmével végződik. (Rador).

Rooseveit nem közvetít Berlin és London között

Londonból jelentik: A Daily Telegraph newyorki tudósítója közölte hogy a nagy világlapok képviselőivel együtt meghívást kapott Roosevelt elnökhöz, aki személyesen fogadta a külföldi újságírókat és cáfolta előtük egyes lapoknak azt a hírt, mintha vállalkozott volna arra, hogy a békét közvetítse Németország és Anglia között.

Rossz időben, állandóan hevesen támadják a német repülőgépek Angliát

Berlin. A vezéri főhadiszállás jelentik: „A rendkívül rossz és kedvezőtlen időjárásnak ellenére a repülőtevékenység Anglia keleti és délkeleti partjain három helyen nagy eredményeket hozott, mert három kikötőben több nagy hajót súlyosan megrongáltak bombáink, egy helyütt pedig egy fegyverraktárt felgyújtottunk. A La Manche-csatornában tenger-alattjáróink több hajókaravánt megtámadtak. Ellenséges repülőgépek Nyugat-Németország feletti egy ízben szálltak el és jelentéktelen károkat okoztak nem katonai célpontokra ledobott bombáikkal. Emberéletben nem esett kár. A tegnapi esti hadijelentés kiegészítéseként közölhetjük, hogy vasárnap az angolok 27 repülőgépet vesztek.”

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium közli, hogy az elmúlt éjjel ellenséges repülőgépek jelentek meg Dél- és Délkelet-Anglia felett. Több bombát dobtak le, a támadások azonban nem követeltek emberáldozatot és anyagi kár is egészen jelentéktelen. (Rador.)

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli:

Újabb légitámadások Gibraltár ellen

Madridból jelentik a DNB: Kedden két ismeretlen nemzetiségű repülőgép újból bombákat dobott a gibraltári kikötőre. A légharító őrök nyomban működni kezdtek, azonban teljesen sikertelenül. Meg lehetett figyelni, hogy az utolsó 48 órában számos vadászgép és páncélos érkezett Gibraltárba. A gibraltári municioraktárnál történt robbanás áldozatainak száma huszra emelkedett. (Rador.)

Tangerből jelentik: A Gibraltárból érkező utolsó menekültek ma érkeztek Tangerbe, ahol elmondották, hogy az élet Gibraltárban az állandó és borzalmas hatású olasz repülőgéptámadások miatt elviselhetetlenné vált. Ezek kívül a város teljesen élelem nélkül áll. (Rador.)

Eszaknyugatnémetországot támadták a brit léghaderő és De Gaulle tábornok gépei

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium közli, hogy brit repülőgépek az elmúlt éjszaka támadást intéztek Északnyugat-Németország ellen, ahol bombákat dobtak dokkokra, légikikötőkre, vasúti vonalakra és kö-lajfinomító telepekre. A tegnapi nap folyamán a La Manche-csatorna és Anglia felett 21 ellenséges gép pusztult el. (Rador.)

Londonból jelentik: A De Gaulle tábornok parancsnoksága alatt álló francia főhadiszállás közleménye szerint az angliai francia légi

haderő a brit repülőflottával együtt résztvevő az elmúlt éjszaka Németország nyugati része felett végrehajtott támadásban. Valamennyi francia gép eleget tett küldetésének és sértetlenül tért vissza. (Rador.)

Kairóból jelentik: Az északafrikai hadműveleteket jelentősen megnehezíti a napok óta tartó esőzés, semmiféle jelentősebb harci esemény nem történt. Az abesszin határon hatalmas felhőszakadások vannak.

Csalódást keltettek Angliában az Amerikából kapott repülőgépek

Stockholm. Londoni értesülés szerint ma érkezett meg 46 Turklis-rendszerű amerikai dászrepülőgép Angliába, amelyek nagy csalódást okoztak. Angol fegyverszakértők szerint ezek a gépek, melyek két gépfegyverrel és egy kis ágvúval vannak felszerelve, nem alkalmasak arra, hogy ellentárhassanak a német „Messerschmidt 109” típusu legújabb vadászrepülőgépeknek, amelyeket az offenzívában használ majd fel a birodalom.

Lisszabon. Ideérkezett hírek szerint az Evening Standard mai száma arról ad hírt, hogy Churchill utasítására nagyszámú páncélos katonai egységeket szerveznek.

Radikális változtatásokra készül Nagybritannia a hajózás terén

Londonból jelentik: Cross kereskedelmi fengerészeti miniszter kijelentette, Nagybritannia kormányának készen kell állania, hogy a hajózási közlekedés terén radikális változásokat hajtson végre. Erre akkor kerülne sor, ha német részről erőteljes támadás következne be. Ilyen körülmények között intézkedni kell, hogy valamennyi Anglia számára árut szállító hajó minél előbb rendeltetési helyére jusson. Anglia készen áll arra, hogy bármilyen, az ellenség részéről érkező meglepetésnek elébe nézzen. (Rador.)

Elhidegült a helyzet Anglia és dominiói között

Belgrád. A „Hrvatski Dennik” című lap katonai szakértője írja, hogy Anglia és a dominiói között a viszony elhidegült. Akkor, amidőn egész Anglia lázasan készülődik a háborúra, a dominiók nem sietnek lépést tartani a készülődéssel. Nem vehető észre, hogy a dominiók tényleges segítséget nyújtanak Angliának, inkább az, hogy a háborút szeretnék kapukon kívül tartani.

Tüntettek Délafrikában a háborus-kormány vezetői ellen

Róma. A Stefani-iroda jelentése arról számol be, hogy Délafrikában hatalmas tüntetések voltak Anglia és Smuts tábornok ellen. A rendőrség nincsen abban a helyzetben, hogy a tüntetéseket megakadályozhassa.

Nyugalanság Palesztinában

Ankarából jelentik: Az utóbbi időben egyre sűrűbben előforduló olasz légitámadások célpontja Haifa. Több bolt a levegőbe repült, sőt a mezőkön dolgozó munkások is áldozatai lettek a támadásoknak. A legtöbb sebesülést azonban a légháritók okozták és éppen ezért veszélyes helyzet éleződött ki az arab, a zsidó lakosság és a katonaság között.

Megerősítik Portugál-Keletafrika helyőrségét

Lisszabon. Az Ittenl kikötőből ma a 68. portugál zászlóalj nagyszámú tisztje, altisztje és katonája indult el Portugál-Keletafrikába, hogy az ottani helyőrséget megerősítsék. További katonai egységek hasonló küldetéssel néhány napon belül kelnek utra.

Szovjettiltakozás Londonban!

Londonból jelentik: Maisky szovjet nagykövet tiltakozott a külügyminisztériumban a három Balti-állam Londonban levő letételeinek zárolása miatt.

Hollandia nijaépítése

Hága. Augusztus elsejétől kezdődőleg az ország ujjáépítésére újabb 12.400 volt hadifogoly katonát és 2400 altisztet bocsátottak szabadon és sorozták be ennek az új munkaszolgálatnak keretébe.

A tengelyhatalmak felé tájékozik Tokió

Tokióból jelentik: A japán sajtó annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy a Kono-kormány által meghonosított új külpolitika a tengelyhatalmakhoz való közeledést jelenti. A Messagero című olasz lap tokiói jelentése szerint több japán újság azt követeli,

hogy a kormány szakítsa meg a diplomáciai kapcsolatokat Angliával. (Rador.)

Tokió. A japán sajtó véleménye szerint Japán új politikai rendje a korpórációk és foglalkozási ágak céheinek összességén fog felépülni.

Mussolini válasza Hitler vezér és kancellár üdvözlő táviratára

Berlin. Mussolini születésnapjára Hitler Adolf üdvözlő táviratot küldött, melyre a következőkben válaszolt a Duce:

„Szívvel köszönöm Önnek baráti melegségű szerencsekívánatait, amelyeket születésnapom alkalmából kifejezett. Csak azt felel-

Allami ellenőrzés alá helyezték Jugoszláviában az angol és francia tulajdonú képező bányákat

Belgrád. A jugoszláv kormány rendeletére az állam ellenőrzése alá helyezték az angolok tulajdonú képező trefkai olombányákat és a boori rezbányákat, amelyek a franciák tulajdonú képezők. A rendelkezést a kormány azzal indokolja, hogy megakarja akadályozni a szabotázszt és biztosítani kíván.

Halálbüntetést is hozhat a háborus bűnösök felelősségre vonására alakult francia bíróság

Vichy. Ma megjelent az a rendelet, amely a háborus bűnösök felelősségének megállapítására kiküldött bíróságot megszervezi. Ez a bíróság ítélik az ama személyek felett, akik katonai, politikai, diplomáciai, sajtó és főszeleletben szerepet vittek és akik a háború előidőzésében ha-zaellenes szerepet játszottak. Megszűnt a rendelet kiadásával az a törvény, amely a szenátusra ruházta a jogot ilyen rendkívüli törvényszéknek a megalakítására. Ez lesz e kérdésben a legmagasabb bíróság, amelyre még Franciaországban nem volt példa. A bíróság elnöke a semmitőszék bűntetőosztályának elnöke, alelnöke egy semmitőszéki bíró, míg 5 tagja, valamint 3 pótagja a

semmitőszék biráihól kerül ki. A minisztertanács szabja meg, hogy mikor kezd meg ez a bíróság működését. A vádlottak védekezhetnek a rendes büntetőtörvénykönyv és perrendtartás szerint. A tárgyalások a magasabb államérdekre való tekintettel lehetnek titkosak is, de az ítéletet nyílt tárgyaláson hirdetik ki. A büntetések egyszerű pénzbüntetéstől életfogytiglani kényszermunkáig, sőt halálbüntetésig terjedhetnek. Halálbüntetés eddig ilyen politikai ügyekben Franciaországban nem létezett. Az államjónak kegyelmi joga van, de a büntetést nem lehet felfüggeszteni. Ezen bíróság ítélete ellen fellebbezésnek helye nincs.

Francia sajtó-leleplezések arról, miként készítette elő Churchill az új európai háborút

Vichy. Az Action Francaise mai számában a következő cikk jelent meg: „Hogyan készítette elő Churchill ur a háborút?” Ez a cikk leleplezi, hogy 1939. januárjában a „Cote d'Azur”-on Churchill bizalmasan tárgyalt Beck ezredes volt lengyel külügyminiszterrel és tanuk előtt kijelentette, hogy Franciaország és Anglia, valamint Németország és Olaszország között a háború kitörése küszöbön áll és csupán néhány hónap kérdése au-

nak megindítása. Január 11-én ugyancsak itt a francia tengerparton jelentette ki Churchill tanuk előtt, hogy a háború most már elkerülhetetlen és arra a kérdésre, hogy Anglia kelölög fel van-e készülve, azt felelte: Minden körülmények között megindítjuk a háborút és bár tudjuk, hogy ennek a lépésnek rettenetes tömegmészárlások lesznek a következményei, ez nem lényeges e percben, mert a győzelem a fontos, ami csak a miénk lehet.

A Deutsche Diplomatiscbe Korrespondenz írja:

A francia sajtó is felelősséggel tartozik!

Berlin. A Deutsche Diplomatiscbe Korrespondenz mai számában arról ír, hogy nem elég azokat a politikai és katonai vezetőket felelősségre vonni, akik teljes lelkiismeretlenséggel előkészítették a háborút nem engedték érvényre jutni olyan józan politikai vezetőket, akik Hitler többszöri békeajánlatát figyelembe vették volna és megegyezésre jutottak volna a birodalommal, hanem a francia sajtót is felelős-

ségre kell vonni. A francia újságok és újságrólk — írja a német lap — uszítottak állandóan gyűlöltre Németország ellen, követelték a bekerítés politikájának érvényesülését és ez a sajtó most még mindig a régi rendszert támogatja titokban. Németország — írja a Diplomatiscbe Korrespondenz — nincs bizalommal a mai Franciaország iránt sem, mert ott még mindig a francia nép igazi érdekei ellen dolgoznak.

Roosevelt az európai kikötők használatáról

Washington. Roosevelt elnök a tegnapi sajtókonferencia alkalmával kijelentette, hogy még nincs hivatalos tudomása arról, mintha Anglia máris életbe akarna léptetni a blokádot Portugália és Spanyolország ellen. — Mindenesetre — mondotta az elnök —

Amerika továbbra is igyekszik azokat az európai kikötőket felhasználni hajóforgalmában, amelyek még nyitva vannak a forgalomnak és addig — használja fel azokat, míg csak lehetséges lesz.

URANIA: Nagyfilm színháza. Tel.: 12-32.

Legújabb UFA háborus híradó 3, 5, 7, 15, 9, 15

Ujabb bombatímje!

MA! Premier!

MINDEN idők legnagyobb és legmonumentálisabb alkotása:

ATLANTIS I. és II.

Kétrészes film

12 fejezet

2 részben

20.000 méterre a tenger alatt. Véres és titáni harcok. Több mint 100.000 szereplő! Hatalmasabb mint a BEN HUR. — Lon Chaney, Ray Gresh Corrigan, Will Farnum. — Kérjük n. é. közönségünket, hogy figyelemmel kísérje mozgószínházunk bomba filmsorozatát, saját érdekében.

Reuma, csúsz, aranyér, nőibajok. - Teljes gyógyulás, kellemes nyaralás

VATA DE JOS

kénés és szénsavas hőgyógyfürdőn

Napi penzió: (háromszori étkezés, lakás) lei 160-180

KERJEN PROSPEKTUST!

VASUTI KEDVEZMÉNY!

Ellenállásba ütközik az Egyesült Államokban a védkötelezettség bevezetése

Washingtonból jelentik: A szenátus rendkívül viharos ülés után elhalasztotta a kötelező katonai szolgálatról szóló kormányjavaslat feletti szavazást. A szenátus plénuma azonban egyhanguan megszavazta Rooseveltnél elnök számára a tehatalmat arra vonatkozóan, hogy kötelezhesse a nemzeti gárdák tagjait 12 hónapos kiképzőszolgálatra. (Rador.)

Newyork, San Louisban az autómobilgyári munkásszervezetek ülésén John Lewis a fém- és vasipari munkásunio elnöke nagyobb beszédet mondott, amelyben Rooseveltnak az általános kötelező katonai szolgálat bevezetéséről szóló törvényjavaslatát bírálta és többek között a következőket mondta:

— Ennek a kétféle hadseregnek felállítására az amerikai vég kezdete lenne, mert bár ma a haza védelmére hivatkoznak, mikor ilyen defenzív jellegű hadsereget fel akarnak állítani, de jöhet majd egy ambiciózus elnök a Fehér Háza, aki majd megváltoztatja ezt a védelmi jelleget és imperialista álmok megvalósítására fogja ezeket a katonákat felhasználni. Rooseveltnél most háborús pszichózisban él és az a vé-

leménye, hogy csak háború révén lehet az amerikai problémákat megoldani. Inkább azt ajánlom és ezt az elvet kell képviselni. Amerika munkásságának — fejezte be szavait a munkásunio elnöke — hogy a jelenlegi önkéntes katonai szolgálatban emeljük fel a zsoldokat, mert ha jobban fizetik majd meg az önkénteseket, azok nagyobb számmal jelentkeznek a sorozó irodákban és nem lesz okuk — mint a jelenlegi körülmények között — panaszkodni.

Végetért a pánamerikai kongresszus

Havannából jelentik: A pánamerikai kongresszus kedd este befejeződött és az Egyesült-Államok képviselői azonnal elutaztak Washingtonba. Kuba külügyminisztere zárbeszédében kijelentette, hogy a kongresszus nem fektette le új nemzetközi jog alapjait és a hozott határozatok egyetlen állam ellen sem irányulnak. Az értekezlet egyedüli célja az volt: biztosítani a békét és megőrizni az amerikai államok demokratikus kormányformáját. (Rador.)

Egy sokatmondó amerikai magyarázat

Newyork. A havannai konferenciával kapcsolatban pánamerikai körök azt hangoztatják, hogy az amerikai államok független nem azért kívánták teljes mértékben betartani az interamerikai kongresszuson Anglia legyőztetésével és ennek következtében beálló összeomlásával kapcsolatos helyzetét tartanak, hanem az egész konferencia megtartása abból a célból történt, mert az a feltevés, hogy Németország és Anglia között a háború igen hosszú tartamú lesz és féltik, hogy — ha az nem is terjed át az óceánra — mégis súlyos befolyása lesz az amerikai államok életére.

UJ KÖNYV

— Dr. Lechner Jenő: Az építőművészet kis tükrö. Dr. Lechner Jenőnek, az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola tanárának Officina kiadásában megjelent legújabb könyve, amelyet szerényen Az építőművészet „kis tükrö”-nek nevez, vezérfontul kíván szolgálni azok számára, akik az építőművészet történetével foglalkoznak. A megszokott műtörténeti könyvektől eltérően az építőművészetet, mint tételalkotó művészetet tárgyalja. Az építész szemüvegén át állapítja meg a stílusképző elemek szerepét és ezekről könnyen érthető formában igyekszik áttekinthető képet nyújtani. A könyv feltűnő korunk mai építőművészeti törekvéseit is, megvilágítva ezeket a nagyközönség előtt még jórészt meg nem értett kialakulásait. A könyv tartalmából kiemeljük: A tudomány és a társadalom fejlődésének szerepéről. Amint a szerkezetekről a stílus, káról és ezek formaképző erejéről tudni kell. A görögököt megelőző és velük egykorú ókori népek építőművészete. A görög építés. A római építés. Az ujj-perzsa (szászánida) építés. Az izlám építés. Az óke-rezsi építés. A román építés. A csücsüves (gótikus) építés. A reneszánsz építés. A barokk építés. A XIX. század építészet. A XX. század építészet. Építőművészet és a képzőművészetek. A kitűnő könyv az Officina ismert díszes kiállításában és kiadásában, szép vászon díszkötésben 297. — lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje az Officina teljes jegyzékét.

Történeti alakítás

Irta: Alexandre Villey

Chace Basil a hollywoodi filmrendezők közt egyéb kiválóságai mellett azzal tűnt ki, hogy szigorúan ragaszkodott minden részletben a történeti kerethez és alakításához. Egyébként is mindig szigorúan vigyázott arra, hogy a filmben minden pontosan megfeleljen az életnek és annak a környezetnek, amelyben a cselekmény lejátsszódik. Ha történelmi tárgyú filmet forgattak, az illető kor legkiválóbb szakemberét hívta meg, hogy utbaigazításai mellett a díszlet, ruhák, a szereplők viselkedése, modora, minden mozdulata szigorúan korhű legyen. Képes volt egy egész jelenetet kidobni, ha véletlenül az egyik szereplő olyan jelmezben lépett fel, amelyről meg tudta, hogy ötven évvel későbbi divatnak felelt meg.

Sokan nagykétségnek bélyegezték Chace eljárását, de a pénztári jelentések őt igazolták.

Amikor a „Nagyherceg szerelme” című filmet kezdte előkészíteni, a díszlettervező, a jelmezműhely vezetője és a többi munkatársa azt hitte, hogy itt nem lesz különösebb bajuk Chace aprólékos történeti hűségével, mert a kis európai országocská udvari élet és nyílt színen lejátszódó forradalma nem követelt meg különösebb tudományos tökéletességet. Ezek a kis operette-országocskák akármilyen néprajzi keretben és a legönkönyvesebb egyenruhával, építményekkel, díszletekkel szerepelhetnek a színen.

Egy fiatal denveri színésznek kellett a nagyherceg szerepét eljátszania. Sovány, csinos fiú volt, el lehetett róla hinni, hogy egy kis európai országocská uralkodója. Sharpe, Chace igazgatótársa, el volt ragadtatva a denveri fiú alakításától. Eppen erről beszélgettek Chace irodájában, amikor kinyílt az ajtó és karcsu, halvány-szöke hajú fiatalember lépett a szobába. Az arcán sokkal mélyebben voltak a barázdák, mint általában ilyen korban szoktak lenni. A ruháját már régebbi idő óta viselhette, de meglátszott rajta, hogy elsőrendű szabó műhelyéből került ki és a fiatalember a kopott ruhában is elegáns volt.

Miután udvariasan köszönt, így szólt: — Hallom, hogy önök egy kelet-európai nagyhercegségben lejátszódó forradalmat ábrázoló filmet dolgoznak.

— Ezt a hírdetésünkben is tudhatja, fiatalember. De mennyiben érdeklí ez? — jegyezte meg Sharpe.

— Azt szeretném meg tudni, nem tudnának-e nekem a filmben szerepet juttatni.

Chace végignézett az ifjun és így szólt:

— Színgsz és nincs szerződése?

— Állástalan vagyok ez idő szerint — felelte a fiatalember.

— Talán emondaná nekünk — jegyezte meg Sharpe —, hogy hol játszotta utolsó szerepét?

— Laoniában.

— Sejtelmem sincs, hogy ez hol van, de ez nem baj. És miféle szerepet játszott?

A fiatalember napbarnított arcának bronzszíne alatt élénk pirosság tűnt fel, amikor egyszerűen felelte:

— Én voltam Laonia nagyhercege.

— Én pedig a kínai császár vagyok és örülök, hogy egy uralkodótársammal ismerkedhetek meg. De most sietek, mert rémesen megéheztem.

Halkan odaszólt Chace-nek:

— Ezt a fickót dobasd ki, előbb adj neki egy dollárt.

Másnap folytatták a felvételt. Eddig Sharpe és Chace egyaránt el voltak ragadtatva mindentől. De most Chace minden átmenet nélkül dühöngeni kezdett és semmivel sem volt megelégedve.

— Kifütyülnek, ha ezzel a stílszerűtlen rendezéssel jövünk — mondta. — Förtelmes a várakozás. A díszlet olyan, mintha egy játékból kirakástából hozták volna ide. Pedig azt kell érzékeltetnünk, hogy a nagyherceg kastélyát a kereszties háborúk idejében építették és az sok vihart vészelt át. A háttérben hegyeknek kell látszani, az előtérben pedig erdőnek. Ugy készítették a díszletet, mintha...

— Honnan szeded ezt a sok tudományt? Ha most mindent fejforgatunk, újra megépítünk, átfestünk és új díszes jelmezeket rendelünk, hónapokig se tudunk a filmmel kijönni, pedig már behírdettük.

— Ellenkezőleg, nem díszesebb keretet akarok, hanem sokkal egyszerűbbet. A nők és a férfiak úgy mozognak, mintha San Francisko egy kül-

városi tánchelyiségében volnának. Pedig annak a kis országnak évszázados hagyományai vannak, amiből eddig semmit se tudunk kihozni. A katonákat egyszerű, a lövészarokban elnyűtt egyenruhába kell öltöztetni és ne vigyorogjanak, mintha week-endre indulnának, hanem játszásk meg a fardtságot, a harctér komolyságát.

— De a csapatszemiét csak jól csináltuk — kérdezte Sharpe.

— Majd meglátod holnap, amikorra teljesen átdolgozom.

És másnap valóban egészen más volt a forradalom leverésére induló csapatok feletti szemlék képe. Chace kidobta a nagyherceg palotájának erkélyét díszítő virágokat, a közönség soraiban nem elegáns dámák mosolyogtak fel az erkélyre és a katonák nem ujjongtak, amikor elvonultak, hanem a „nép” tojongott az uccán. A katonák pedig, akik az életüket teszik kockára a trónért és hazájukért, komoly arccal vonultak fel. Az erkélyen nem operett-tábornoki egyenruhába bujtattott, rendfelfektől csillogó, mellét kidüllesztő fejedelem állt, hanem egyszerű katonaköpenyben, halványarcu, nagyon fiatal és nagyon elhagyatott uralkodó nézte meghatottan hű katonáit.

Sharpe elámult a nagy változtatásokon, de mint régi szakember, elismerte, hogy mindez jobb és igazabb, mint az előző beállítás.

— Igaz... — jegyezte meg — elfelejtettem említeni, hogy ma reggel itt lézengett az a fiú, aki szerepet akart kapni a filmben és azt mondta, hogy már játszott nagyherceg-szerepet.

— Milyen éles a szemed, hogy észrevetted — felelte Chace mosolyogva, — elaruháztam a fickót, hogy az ő utasításai alapján forgattam fel az egész filmet.

— Hát ez a fiú igazán nagyherceg volt? — kérdezte Sharpe csodálkozva.

— Sőt „felújítás” lesz — felelte Chace — mert tegnap távirattal hazahívták Laoniába, hogy visszautalassék a nagyhercegi trónra. Legjobb megkeresj nálunk az utiköltséget.

CORSO Egyedüli nyitott tető.

A Metro Goldwyn filmgyár egyik legszebb s lezoparabb filmje

Szókimondó asszonyosság — 1940

ANN SOTHERN, ROBERT YOUNG

Külbölgés UFA Jarnal: A vezér visszatérése és ünneplése Berlinben, Beszaráblai menesztések.

Ma: 3, 5, 7.15, 9.30

KÜLÖN MŰSOROK:

1. A kis énekesnők
Deana Durbin és Judy Garland
2. Spanyolország
Szemképrázató színes felvétel

**Ma szenzációs D A C I A dancing bár-
l-én augusztusi kert varietében
csütörtökön este műsor-
10 órai kezdettel bemutató a (Kedvezőtlen idő esetén az úteremben.) Minden este változatos varieté attrakciók.**

A FRANK UTJA

az arany- és fontsterling-blokkon át a hármass valuta-antant összeomlásáig

Genfi jelentés: A francia kormány elhatározta, hogy a frank ezentúl az angol font helyett dolláralapra helyezkedik. A dollár és a frank közti elszámolási arányt még nem állapították meg.

Ezzel a határozattal, amelyet Pétain tábornagy kormánya tett közzé a közelmúlt napokban, egy újabb fejezete zárul le az entente-nak. Nem az „entente cordiale”-nak, amelynek csupán két tagja volt, hanem annak a háromtagú gazdasági entente-nak, amelyben 1936 szeptember óta a három ugynevezett nagy demokrácia: Franciaország, Anglia és az Egyesült Államok vett részt.

Mint ahogyan az angol-francia politikai szövetséget megelőzőleg Anglia és Franciaország hosszú időn át ellenséges viszonyban volt egymással, a fentemlített hármass pénzügyi szövetséget is ellenségeskedés, mondhatnánk: háború, gazdasági háború előzte meg a világgazdaság uralkodó és a világgazdaságért egymással is versenyt folytató három állam között. A Franciaország vezetése alatt állott ugynevezett „aranyblokk” állott ekkor szemben az aranyvalapórló letéri államok fontsterling blokkjával, valamint az ugyancsak valutaértékelési politikát követő, Roosevelt kormányzatának első éveit élő Egyesült Államokkal.

Ezek az ellentétek a legélesebben az 1932 júniusában Londonban megtartott gazdasági konferencián robbantak ki. Az értekezlet első napján Hull külügyminiszter az általános stabilizációs mellett nyilatkozott, néhány nap múlva azonban váratlanul távirat érkezett Washingtonból Newyorkba és ez a távirat szétrobbantotta azt a gazdasági konferenciát, amelynek az lett volna a hivatása, hogy közös álláspontot alakítson ki a világot irányító hatalmasok között a világ gazdasági újránépítését és a zavartalan nemzetközi kereskedelmet biztosító módszerek tekintetében. Ez a távirat pedig csupán annyit közölt hogy Roosevelt nem járul hozzá az éppen akkoriban leértékeléssel; dollár stabilizálásához és nem mond le azokról az előnyökről, amelyekhez a dollár leértékelése révén jutott. A távirat következtében a francia és az amerikai küldöttségek között kiborítottak az ellentétek, mert Franciaország, amely az aranyblokk vezető volt, ragaszkodott a dollár rögzítéséhez a frank legalacsonyabb árfolyamán. A konferencia — melyet V. György aranymikrofonon át továbbított szavai nyitottak meg — éppen az arany körül keletkezett ellentétek miatt kudarcba fulladt, az amerikai küldöttség elhagyta a konferenciát, Anglia és Franciaország között pedig valutáris téren közeledés ídő létre, amennyiben elhatározták, hogy angol-francia egyszínfrontot alakítsanak az európai államok pénzügyi követeléseinek közös nevezőre való hozatala céljából és így döntöttek, hogy Európa a jövőben minden pénzkérdésben függetlení magát Amerikától.

Ez a határozat nem volt hosszú életű és hatálya alig néhány évre terjedt. Az időközben uralomra került nemzeti szocializmus által bevezetett új áru-csere-rendszer, amelynek lényegét a clearing képezte, új feladatok elé állította a piacokat féltő nyugateurópai hatalmakat később pedig a belső francia válság is odavezetett, hogy a francia frank lefért a stabilizációs politikájáról, az európai aranyblokk összeomlását és megszületését a hármass: francia, angol, amerikai pénzügyi egyezmény amelytől egyesek a világ gazdasági életének fellendülését várták és amely végérvényesen most, 1940 júliusában szűnt meg.

Az említett hármass egyezmény létrejötte a Blum-kormány idejére esett. Mint említettük, ennek az egyezménynek megszűléséhez a francia belső válság is hozzájárult. A francia kincstár súlyos gondokkal küzdött és 1936 márciusában a londoni piacon 3 milliárdos kölcsönt vet fel a folyó kiadások fedezésére, március végén pedig a kincstári bönök 15 milliárdról 21 milliárdra emelkedtek. A kincstári bönök pénzügyi helyzeténél helyezték el, amelyek viszont azokat a Francia Banknál visszleszámitolták. A negyvenórás munkahét bevezetése és az általános béremlések nyomán a termelési költségek megrágták, a francia áruk elvesztették versenyképességüket a külföldön, ugyanakkor pedig erős kontremin indult meg a frank ellen és ebben a kontreminben részt vett a francia tőke is, amely a francia frank megbuktatásával egyidejűleg remélte a népfrenti kormányzat bukását.

A francia kormány ebben a válságos helyzetben érintkezésbe lépett az angol és az amerikai kormányval, illetve az ottani pénzügyi körökkel. Három hónapig folytak a legnagyobb titokban a tárgyalások és végül is 1936 szeptember végén közös közleményt tettek közzé amelyben a következőket jelentették be: Az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia megállapodtak abban, hogy a dollár, a font és a frank arányát együttesen megrögzítik és ennek az aránynak megvédésében együttesen lárnak el.

A közlemény közzétételeivel egyidejűleg elrendelték a londoni és párisi tőzsde ideiglenes bezárását, a francia parlamentet pedig szeptember 2-ikára összehívták a francia frank leértékeléséről szóló törvény megszavazása végett. A törvény szerint a frank aranyértéke 49,43 milligramm 0,9000 finomságban. A frankot a fonthoz viszonyították és ennek megfelelően egy font 100 frankot ér. Addig a font és a frank között arány 77 és 79 között mozgott. Ugyanakkor tízmilliárd frankos stabilizációs alapot létesítettek azáltal a céllal, hogy ez biztosítsa a francia frank és a külföldi fizetési eszközök közötti viszonyt.

A francia és angol sajtó a francia frank 30 százalékos leértékeléséről szóló határozatot, valamint a hármass pénzügyi egyezmény hírért örömmel fogadta és hangsúlyozta, hogy végre megszűnik Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok között a valutáris háború. Ez az egyezmény, hangsúlyozták, sziklavárként védi meg a három állam valutáit az árhullámzástól.

A parlament előtt Vincent Auriol, akkori pénzügyminiszter arra utalt, hogy Németország magatartása miatt növelni kell a fegyverkezési kiadásokat.

A szerződő államok egyeduralkodó törekvése

A nemzetközi konferencia elmaradt és az akkor erősen fegyverkező Németország nem csatlakozott az egyezményhez és különösen nem azonosította magát a clearing-rendszer megszüntetésének tervével. Németország akkori devizainstancája és nyersanyaghiánya szükségessé tette az általa létesített kötött devizarendszer fenntartását és a devizák hiányára való tekintettel különösen szűksége volt a clearing-rendszerre. Ugyancsak a clearing-rendszer miatt nem járult hozzá a márka árfolyamának leértékeléséhez mert számára kedvező volt a clearing-szerződésekben a márkának magas árfolyamon való elszámolása. Arukivitelénél pedig ez a magas árfolyam nem képezett akadályt mert a német exportőrök állandó kivitell prémiumot élveztek.

Gazdasági berendezésére való tekintettel természetesen távol tartotta magát az egyezménytől Oroszország is amely ebben a gazdasági antantban a három szerződő állam egyeduralkodó törekvést látta és arra az álláspontra helyezkedett hogy a felmerült problémákat nem lehet valutáris manőverekkel megoldani. Erre az ellentétre vall az a nyilatkozat is, amelyet a hármass egyezmény nyilvánosságára hozatalának napján Morgenthau amerikai pénzügyi államtitkár tett. Morgenthau nyilatkozata szerint a szovjet állami bank az egyezmény hírének kipattanásakor meg-

ezeknek növelése pedig a frank elleni újabb támadásra ad okot, úgy hogy föltétlenül olyan nemzetközi pénzügyi rendszert kell teremteni, amely a franknak védelmet nyújt. Hangsúlyozta, hogy az aranyfedezet egy év alatt jelentősen csökkent, Franciaország ön-ellátási politikát nem folytathat és így nem marad számára más megoldás, mint a leértékelés.

A parlament pénzügyi bizottságában a szocialisták támogatták a javaslatot, a közép- és a jobb-pártok a leértékelési javaslat ellen foglaltak állást, a kommunisták pedig tartózkodtak a szavazástól annak a nézetüknek adva kifejezést, hogy ellenségei a leértékelésnek, mert annak költségeit a munkásszámítást kell majd megfizesse. Ennek ellenére nem szavaztak a javaslat ellen, mert nem akarták megbontani a népfrent egységét, amelyet különös tekintettel az akkor folyó spanyol polgárháborúra, szükségesnek tartottak.

A három szerződő állam az egyezménytől erős gazdasági fellendülést várt. Morgenthau amerikai kincstári államtitkár az egyezményhez való csatlakozáshoz szólította fel a többi államokat. Ez azonban nem következett be, viszont egész sereg állam annyiban vont le az egyezmény következményeit hogy maga is leértékelte valutáját. Így cselekedett Belgium, Hollandia, Svájc, Csehszlovákia és leértékeltek az exportlírát is. Blum újabb nemzetközi gazdasági értekezletet akart összehívni a következő programmal: 1. A valuták leértékelése során kialakult árfolyamok stabilizálása. 2. A valuták aláértékelése és a hadiadósságok rendezése. 3. A vámtarifák általános leszállítása. 4. Közös megállapodások az érmepénzre vonatkozóan. 5. A clearing-rendszer megszüntetése. 6. Végleges valutarendezés és leszerelés.

A szerződő államok egyeduralkodó törekvése

akarta kontreminálni az angol fontot. — Tudomásomra jutott, — mondotta Morgenthau az újságíróknak adott nyilatkozatában — hogy a szovjet állami bank utasítására egymillió angol fontot kínálnak eladásra bármilyen áron. A szovjetországi állami bank által kínált egymillió fontot én vettem meg a dollárkiegyenlítősi alap pénzén. Ime, ez is egyik példája annak, hogy az egyezmény máris lól működik.

Az, hogy ennek az egymillió fontnak története mennyiben fedte száz százalékban a valóságot, ma nehezen állapítható meg. Morgenthau nyilatkozata mindenesetre arra enged következtetni, hogy a három szerződő állam és a szovjet között nem volt a legkötönyebb a viszony.

A leértékelési törvény és a fenti egyezmény alapján tehát a fonthoz viszonyítva állapították meg a francia frank árfolyamát és ennek az árfolyamnak védelmére a három állam kötelezettséget vállalt. Azóta Anglia és Franciaország között politikai szakadás állott be, a két állam között megszűnt az addigi pénzügyi együttműködés és az annyi viharról állt frank, amely mögött bevehetetlen várnak tűnve állott az arany, elhagyja a fontot és — amint a Genfi átérkezett jelentés közli — dolláralapra helyezkedik.

(m. t.)

A nagy iradi lopáshoz hasonlóan

Az aradi pénzügyigazgatóságon is 47 ezer leít loptak el vakmerő tettesek a Zwack-gyár egyik alkalmazottjától

Két férfit gyanúsítanak a lopásokkal, kiknek nyomuk veszett

Szerdán délelőtt vakmerő módon 47 ezer leít loptak ismeretlen tettesek az aradi pénzügyigazgatóság pénztártermében az aradi Zwack-likörgyár alkalmazottjától. A lopás hirtelen percek alatt elterjedt a pénzügyigazgatóság épületében, melynek valamennyi kapuját lezárták, de hiába volt azonban a rendőrség szorgos kutatása, valamennyi jelenlévő kihallgatása, a tettesek eddig még nem kerültek kézre. A vakmerő lopás részletei egyébként a következők:

Sziklai László, a Zwack-gyár tisztviselője, Jager Éva munkaslány társaságában a pénzügyigazgatóságon a forgalmi-adót készült befizetni. Tekintettel arra, hogy a tisztviselőnek közben más ügyet is el kellett intéznie, a befizetést Jager Évára bízta és átadta neki a 47 ezer leít tartalmazó pénztárkapcsolókat lezárt aktatáskát, hogy álljon sorba a pénztár előtt, ő maga pedig egy másik helyiségbe si-

tett. Nem sokkal később a munkaslány a pénztárablak elé került és amikor ki akarta venni az aktatáskában lévő 500 leies bankjegyeket a legnagyobb megröszöndésére látta, hogy a táskája üres, csupán egy kimutatási lista van benne, amellyel a pénzt le kellett volna fizetnie. Kiáltozni kezdett és az előkerült szolgálatos rendőrnek sirva mondta el, hogy a 47 ezer leít ellopták.

Első intézkedésre lezárták a kapukat, majd megkezdtek a leány körül tartózkodók kihallgatását. Többen látták, hogy két férfi állt közvetlenül a leány mellett, akikről pontos személyleírást is adtak és akik később nem voltak találhatók. Bizonyára ezek nyitották ki észrevétlenül a táskát, kapcsolták majd pedig mielőtt a lopást felfedezték volna, sikerült eltűnniök. A rendőrség erőteljes nyomozást folytat a tettesek kézrekerítésére.

FORUM nyáron is nagy filmeket játszik.

Előadások 5, 7, 15, és 9,30

MAI A nyári szezon legszenzációsabb vigjátéka:

3 kor matiné első helyekkel

A sors vára

ERROL FLINN, OLIVA de BAVILLAND és ROSALIND RUSSELL

A szünetben felép az Arisson Trio szenzációs akrobatamutatóvanyokkal. UFA hirdó a legújabb eseményekke

ARADI KOZLONY

e fón: A J. L. Burgonyai: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Éves díj... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 lei || Egy hónapra 70 lei

A városvezetőség által megállapított járulékos pótdadó-kvóta bevezetését ismét felfüggesztette a pénzügyminiszterium

Ismeretes, hogy a pénzügyminiszterium még hónapokkal ezelőtt felfüggesztette az Aradváros vezetősége által folyó költségvetési évre megállapított járulékos pótdadó-kvóta bevezetését, amit a pénzügyi hatóságok hajtanak be a város számára. Később — ez júniusban történt — a pénzügyminiszterium ismét továbbráta a város által megállapított járulékos pótdadó-kvótát, mire az aradi háztulajdonosok egyesülete közbenjárt a pénzügyminiszternél ennek a másik rendelkezésnek megváltoztatása érdekében. Legutóbb dr. Demian Aurel ügyvéd, képviselő, az egyesület elnöke ismét közbenjárt a pénzügyminiszternél, ahinek előterjesztette a kérés megokolását. Érvelése eredményeként a pénzügyminiszterium most rendeletet küldött Aradra, amellyel ismét felfüggeszti a város által megállapított járulékos pótdadó-kvóta behaltását.

— MUNKAKIHALLGATÁSOK AZ URALKODÓNÁL. Bucuresti. A főudvarnagyi hivatal 59. számú jelentése: Ófelsége, a király július 31-én munkakihallgatáson fogadta Gigurtu Ion miniszterelnököt, Baliff Ernest tábornok, szárnysegéd, királyi tanácsost Mihai Manolescu külügyminisztert M. Priboianu hadfelszerelési minisztert és N. Pais ellentengernagy, szárnysegéd, légügyi minisztert. Az Uralkodó délben ebéden látta vendégül Wilhelm Fabricius bucuresti-i német nagykövetet, Ernest Urdareanu udvari minisztert és Romulo Alexandru berlini német követet.

— Marta Alexandru dr. királyi helytartó nyári szabadsága. Temesvárról jelentik: Marta Alexandru dr. királyi helytartó, ma csütörtökön, augusztus elsején kezdi meg nyári szabadságát. A helytartó szabadságát Boksánbányán tölti.

— A MUNKAÜGYI MINISZTER VÁRATLAN ELLENŐRZÉSEI. Bucurestiből jelentik: Stan Ghilescu munkaügyi miniszter folytatja meglepetésszerű hivatalos ellenőrzéseit az ország munkásbiztosítóinál.

— ELINDULT A WINDSORI HERCEG, HOGY ÁTVEGYE A BAHAMA SZIGETEK KORMÁNYZASÁT. Lisszabon. Az itteni angol követségen a windsori herceg elutazása előtt fogadta a sajtó képviselőit és kijelentette, hogy néhány napon belül indul utnak, hogy a Bahama szigetek főkormányzói állását elfoglalja. Ujabb jelentés szerint a windsori herceg és hercegné ma hajóraszállt és augusztus 9-én érkezik Newyorkba.

— TANÁCSKOZÁS AZ ORSZÁG NYERSANYAGELLÁTÁSÁRÓL. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszteriumban a gyáripar és kereskedelmi kamarák képviselőinek jelenlétében megbeszélést tartottak, amelynek tárgya az ország nyersanyagellátásának megoldása volt a jelen körülmények között. (Rador.)

— Göring birodalmi tábornagy köszönete Bucuresti főpolgármesteréhez. Bucuresti. Dombrowszki tábornok Bucuresti főpolgármestere, üdvözlő táviratot intézett Göring birodalmi tábornaghoz, magas rangja elismerése alkalmából. Göring most a következő választáviratot intézte a bucuresti-i főpolgármesterhez: „Öszinte szívvel köszönöm szívélyes szerencsekívánatait a Birodalom marsalljává történt kinevezésem alkalmából. Göring. Nagynémetország birodalmi tábornagya.”

— ISMÉT ÁTVETTE HIVATALA VEZETÉSÉT A BETEGSÉGÉBŐL FELGYÓGYULT JUGOSZLAV KÜLÜGYMINISZTER. Belgrádból jelentik: Cincár Markovics külügyminiszter betegségeből teljesen felgyógyult és ismét átvette a külügyi irányítást. A miniszter kedden fogadta a Szovjet képviselőjét, valamint Olaszország belgrádi meghatalmazott miniszterét. (Rador.)

— ÁLLAMI VÁLLALATOK IS KÖTELESEK FORGALMIADÓT FIZETNI. A pénzügyminiszterium kivételesen úgy intézkedett, hogy 1940. május 24-iki keltezésű, 69.708.25 számú körrendelete — az állami erdőpénztár által eszközölt anyagoladások ügyében — 1940. augusztus 1-1 hatállyal lépjen életbe, amely időponttól kezdődően ki kell egyenlíteni a törvény által meghatározott forgalmiadót az összes anyagszállítások után, függetlenül attól, hogy a szállítás állami intézményeknek vagy magánfeleknek történt, miután az állami vállalatok ugyanazoknak a fizetési kötelezettségeknek vannak alávetve forgalmiadó viszonylatában, mint a magánvállalatok.

— Pétain tábornagy tájékozódott a francia parasztság helyzetéről Vichy. Pétain tábornagy, a francia állam feje elhatározta, hogy a nép valamennyi társadalmi osztályának képviselőjével érintkezést fog keresni. A tábornagy ma egy 8 gyermekes francia földművest fogadott, akivel több órán át ebeszélgetett és meghallgatta a francia parasztság köréből megnyilvánuló kívánásokat.

— Tízezer lírát adományozott a Duce Horthy Miklós magyar kormányzó segélyakciója javára. Budapest. Mussolini, az olasz nép Duceja 10 ezer lírát adományozott Horthy Miklós magyar kormányzó segélyakciójára.

— Franciaország új washingtoni nagykövete. Washington. Sumner Welles, helvettes külügyi államtitkár hivatalos bejegyzését adta ahhoz, hogy a visszahívott Saint Quentin nagykövet helyébe Henry Hayenne versaillesi polgármestert nevezzék ki Franciaország washingtoni nagykövetévé.

— DEKRÉTUM AZ ÜGYVÉDEK AGGKORI BIZTOSÍTÁSÁRÓL. Bucuresti. A Hivatalos Lap mai száma közli azt a dekrétumot, mely az ügyvédek aggkori biztosításáról szól. Grula igazságügyminiszter magyarzó-közleménye egészíti ki a dekrétumot, mely kimondja, hogy az ügyvédi nyugdíjintézet tagja lehet minden gyakorló ügyvéd, vagy ügyvédjelölt, aki véglegesen beírva, tagja az ügyvédi kamarának. Nyugdíjra jogosultak korhatára 60 év, vagy 35 esztendői ügyvédi munka.

— Egységes fegyelmi bíróság a köztisztviselők részére Bucuresti. A kormány a köztisztviselői szabályzatokat egységesíti és a napokban jelenik meg az a rendelet, mely valamennyi közszolgálati ágba egységes fegyelmi bíróság alá helyezi a köztisztviselőket.

— MINISZTERTANÁCS MADRIDBAN. Madrid. Franco generalissimus elnökeje alatt tegnap este minisztertanács kezdődött, mely éjfélig tartott. A minisztertanácsot ma tovább folytatták.

— Brazília-spanyol barátság. Madrid. A Spanyolországban tartózkodó brazilai bizottság elnöke, Di Caudilio ezredes több magas brazil kitüntetést nyújtott át spanyol közéleti férfiaknak, hogy ezzel is bizonyítsa az el nem múló brazília-spanyol fegyverbarátságot.

— Ismét felvette az exportörök névjegyzékébe egy céget. A nemzetgazdasági miniszterium jóváhagyta a „Derna Tatarus” cég kérését és engedélyezte, hogy a cég az 1940-ik évben kivitt eszközölnön és elrendelte, hogy bejegyezzék a hivatalos export-listába.

— FOKOZZÁK A POLGÁRI LAKOSSÁG ÉS A HADSEREG HALLAL VALÓ ELLÁTÁSÁT. Bucuresti. A nemzetgazdasági miniszteriumban fontos tanácskozások folytak szerdán, hogy a halászokat megfelelő felszereléssel lássák el. A kormány fokozni kívánja a polgári lakosság és hadsereg hallal való ellátását.

A szokás hatalma

— Bocsánat nagyságos asszony, a bolunk eddig a férfiosztályon dolgozott...

Meváltotta a kormány

a kolozsvári Maria Elisabetha szanatórium orvosi műszerberendezését

A közegészségügyi és társadalomgyámolítási miniszterium számára 2.000.000 lejes rendkívüli hitelt nyitottak, hogy a magyar Vörös Kereszt számára kártalanítást fizethessen a kolozsvári Maria-Elisabetha szanatórium orvosi és sebészeti berendezéséért. A gyógvintézetet a közegészségügyi és társadalomgyámolításügyi miniszterium vette át.

— A király vállalta egy bakaumegyel földműves-gyermek keresztapását. Bucuresti. Ófel sége legmagasabb elhatározásával elvállalta a bakaumegyel Forgesti község egy parasztagzádjára 9-ik gyermekének keresztapását. A keresztelési szertartáson Traian Ionascu királyi helytartó képviseli az Uralkodót.

— Összpontosították bírói tárgyalásainak bélyegilleték-lerovása. Bucuresti. Az igazságügy- és pénzügyminiszterek együttes rendeletet adtak ki, amelyben értesítik az igazságügyi hatóságokat és bíróságokat, hogy a koncentrált peres feleknek jogukban van minden büntetés nélkül a bírói tárgyalások alkalmával leróni a megfelelő bélyegilletékeket, amelyeket különben a tárgyalást megelőzőleg kellene megfizetni.

— VASÚTI SZERENCSETELENSÉG KARÁNSEBES KÖZELÉBEN. Bucuresti. (Rador.) A CFR vezérigazgatóságához érkezett távirat szerint az elmúlt éjszaka Covadia és Karánsebes között egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Mindkét mozdony és hét vasúti kocsik kislőtt. 14 sebesült van, közöttük ötnök súlyos az állapota.

— Ingyen keresztelés, házasságkötés és temetés a szegénysorsok lakosság számára. Bucurestiből jelentik: Budisteanu Radu vallásügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jövőben a szegénysorsok keresztelését, házasságkötését és temetését díjtalanul végzik. Akik szerény anvagi viszonyok között élnek, egészen alacsony díjazást fizetnek. Különböző Monitorul Oficial július 29-iki számában megjelent azon hivatalos rendelkezés, amelynek értelmében az egész ország területén valamennyi jelekezet temploma reggel 8-tól este 8-ig köteles kapuit nyitva tartani. Ugyancsak megjelent azon miniszteri rendelet is, amely eltölti a klérus tagjait, hogy olyan igazgatóságokban, vagy vezetőségekben vállaljanak állást, amelynek jellege nem eszmei, közművelődési, vagy jótékony-sági.

— Ötmillió dinár segély a dalmáciai földrendés áldozatainak megsegítésére. Belgrád. A minisztertanács 5 millió dinárt szavazott meg azoknak a mezőgazdasági rétegeknek felszegélyezésére, amelyek a dalmáciai földrendések következtében súlyos károkat szenvedtek.

WOLF BORISKA

vizsgázott kozmetikusnő átköltözött
Házy Mária volt helyiségébe,
STRADA EM. NESBU 13. SZAM, I. EMELET.

— Török társadalmi mozgalom az anatóliai károsultak érdekében. Ankara. A török kormány társadalmi mozgalmat indított az anatóliai földrendés áldozatainak felszegítésére. Hivatalos megállapítás szerint a földrendéssújtotta vidéken 1200 község teljesen megsemmisült.

— Az őszi labdarugóidény kezdete. Bucuresti. A közelgő futbalszezonra való tekintettel augusztus 4-én ünnepélyes istentisztelettel kezdte meg a román bajnokságot, a Venus, eddigi sport tevékenységét, amely után az edzések is kezdetüket veszik.

— Iroda-áthelyezés. A „Globul” S. A. R. számlítási vállalat irodáit és raktárait úgy a Str. Moise Nicoara 10. mint a Bul. Regele Ferdinand 29. sz. alól f. évi augusztus 1-től kezdődően a Str. Consistoriului 28. (volt Baeder-gyári helyiség) alá helyezi át. Telefon: 25-50, 25-51.

— Borzalmas tüzvész egy amerikai gyárban. Newyork. A Newjersey állambeli Canibe városban hatalmas tüzvész pusztított egy festékgyárban, amely 10 halálos és 200 súlyos sebesült áldozatot követelt. A kár 2 millió dollár és 300 ember maradt hajléktalan az elemi csapás következtében. Az üzem a hadsereg számára dolgozott és az első feltevés az volt, hogy szabotázs történt, de később ez a feltevés alaptalannak bizonyult. A kétemeletes gyárpalota teljesen elpusztult, de tönkrement száz munkásház is, amely 16 uccára terjedt ki. Harminc különböző tüzőtő központ legénység működött közre a tűzoltásban. Az egész inari vidék területén káródtak az ostromállapotok.

Pénzügyminiszteri tájékoztató az államháztartás helyzetéről

Bucurestiből jelentik: Dr. Gh. Leon pénzügyminiszter az adóamnesztia kiterjesztésével kapcsolatos expozéjában nagyarányú tájékoztatót nyújtott az állami bevételek emelkedéséről és az átmeneti nyugtalanabb idők óta beállott örvendős változásokról.

A legutóbbi kivételes idők hatása megmutatkozott lélekani szempontból is — mondotta a miniszter — és túlméretezett izgalmat okoztak, amely olyan benyomást kelthetett, mintha az állam gazdasági és pénzügyi helyzetét kedvezőtlenül befolyásolták volna. Ezek a körülmények kizárólag átmeneti jellegűek voltak és a kormány intézkedései úgy bel- mint külpolitikai téren visszaállították a legteljesebb egyensúlyt. Július hónapban már a legörvendesebb módon megmutatkozik a javulás. Július harmadik harmadában az állami bevételek 863 millióval emelkedtek, ami a júliusi első harmaddal szemben 15,2 százalékos emelkedést mutat. Július utolsó negyedében még tekintélyesebb az emelkedés, úgy hogy ma már úgy az államkincstár, mint az általános pénzügyi helyzet szempontjából a legteljesebb normalizálódással állunk szemben.

Ujabb földrengés pusztít Anatoliában

Ankara. A Stefaní iroda jelenti, hogy kedden egész Anatólia területén nagyarányú földrengés pusztított. A földrengés központja Yozgad volt, ahol több mint 300 ember vesztette életét. Eddigi jelentés szerint 12 község teljesen elpusztult. A földrengést érezték Ankarában, Istambulban, Erzincanban, Tokatban, Ayseriben és Amasyában is. Az istambuli földrengéstől pontos megállapítás szerint a földrengés központja Istambultól 620 kilométernyire volt. A mentési munkálatok megindultak.

— **MEGSZÜNİK A SZOVJET—LETT VÁMHAZÁR.** Stockholm, Carlson lett pénzügyminiszter nyilatkozatot adott, amelyben kijelentette, hogy a legközelebbi időn belül megszüntetik a lett—szovjet vámháztartást.

— **Elbocsátások a helyi közigazgatási szolgálatok kötelékéből.** Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter intézkedésére a helyi közigazgatásból valamennyi zsidó vallású köztisztviselőt elbocsátották.

— **A kisközségek közönség mentesítése a 2 százalékos nemzetvédelmi illeték alól.** Bucuresti. A pénzügyminisztérium július 31-én kelt rendeletével a kisközségeket mentesíti a tojás, sertés, és ló állatok eladásánál a 2 százalékos nemzetvédelmi illeték megfizetése alól. A vásárra járuló bejövő kisközségek lakhelyük adóhivatalától bélyegmentes bizonyítványt kapnak, amely igazolja, hogy az állatok tulajdonukat képezik, hogy nem foglalkoznak állatkerekedelemmel, főfoglalkozásuk a mezőgazdaság és nincsen állattenyésztésük. Azt a köztisztviselőt, aki ilyen bizonyítvány kiadása során nehézségeket okoz a kisközségeknek, példásan megbüntetik.

— **Nem látták el a gyárak a piacot gépolajjal.** Bucurestiből jelentik: Annak ellenére, hogy a repcetermés betakarítása már három héttel ezelőtt befejeződött, az olajgyárak még nem látták el a piacot gépolajjal.

— **15 napi szabadságot igényelhetnek a köztisztviselők.** Bucuresti. A minisztertanács az összes köztisztviselőknek 15 napi pihenő szabadságot engedélyezett, amelyet felváltva vehetnek ki.

— **FIZETIK A HADIROKKANTAK ÉS HADIÖZVEGYEK NYUGDÍJAIT.** Az aradi pénzügyigazgatóság közli az érdekeltekkel, hogy augusztus elsején és másodikán fizetik a hadirokkantak és hadiözvegyek nyugdíjait.

— **A RÉGI POSTATAKARÉKPENZTARI BE-TÉTEK** kifizetésével kapcsolatban újra jött valami híradás Bartha Ignác dr. magyar képviselőtől, aki ezt a kérdést már régóta munkálja. A híradás nem kedvező, mert elhervasztja a korábban keltezt reményéseket. Nemrégiben ugyanis azzal bíztattak meg, hogy sor kerül a betétek kifizetésére. Most — amin Bartha Ignác dr. jelenti — a kormány megváltoztatta eddigi álláspontját s nem készpénzben, hanem értékpapirokban akarja kifizetni a betéteket. A magyar képviselő illetékes helyeken is kifejtte, hogy ez az új kormányfelfogás miért nem helytálló. Fejtégetéséhez nincs semmi hozzátenni való. Szegesszül azonban rá kíváncsiunk mutatni egy —amiképpen sem elhanyagolható szempont: arra a 21 millió leinyi összegre a kismemberek ezrei számítanak szorongva. Olyan tömeg ez, amely erején felül veszi ki részét a helyzet jelenlegi terheiből. Ez a tömeg nem tartalékolhatja a tőkét értékpapirokba s így ha azokat kap köveztése fejében, nem is tétet más, mint hogy azonnal és veszteséggel piacra dobja. Ez pedig se erre a tömegre, sem az államra nézve nem kívánatos.

Uj nemzetvédelmi adót létesítettek bizonyos értékpapir-jövedelmekre

Bucurestiből jelentik: Úfelsége szerdán rendelet-törvényt írt alá, amely újabb kivételes nemzetvédelmi adót állapít meg.

Ezt az új kivételes nemzetvédelmi adómet állami, megyei és városi, valamint minden közhatalóság, autonóm intézmény által kibocsátott értékpapirok, értékpapírok és jövedelmező kötelezvénypanirok, va-

lamint városi és hftellevek jövedelme után kell fizetni és az adó az értékpapir jövedelmének 20 százaléka. Az adó fizetése akkor esedékes, mikor az értékpapir jövedelmét tulajdonosa felveszi. A kibocsátó bankok és intézmények a szelvények után speciális adómetet tartoznak kiegyenlíteni. Az adó az 1939—40-es hadfelszerelési bönokra nem vonatkozik.

— **Rendelet a katonai levelezőlapok használatáról.** Bucuresti. A román postaigazgatóság rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a magáncégek által előállított eddigi katonai levelezőlapok felhasználása tilos. A jövőben kizárólag csak olyan katonai postalevelezőlapokat szabad felhasználni, amelyekben a bélyegen speciális megjelölés van és amely csak katonai egységkénél kapható 1 leu értékben.

— **Ismét megkezdődik a táviró és távbeszélő összeköttetés Svájc és Luxemburg között.** Bern, Svájc és Luxemburg között augusztus elsejével megnyílik a táviróösszeköttetés.

— **Uj rendelkezések állami tanintézetek növendékei számára engedélyezhető utazási kedvezményekről.** A CFR vezérigazgatósága új feltételeket határozott meg az állami tanintézetek növendékei és hallgatói számára engedélyezhető utazási kedvezmények ügyében, amikor kirándulásra, vagy üdülőtelepre utaznak. Az új intézkedéseknek megfelelően az összes állami tanintézetek hallgatói és tanulói, valamint 18 éves korig gyermekekből álló csoportok 50 és 75 százalékos kedvezményt élveznek a helyi díjszabás árából. Külön intézkedés történt a kirándulásokhoz szükséges igazolványok kiállításával kapcsolatban.

— **Porciuncula napja a Minoriták templomában.** Augusztus 2-án teljes bucsu nyerhető a minoriták templomában a hívek által ismert feltételekkel. Az ünnep előestéjén, augusztus 1-én, este 7 órakor litánia, utána gyóntatások. Augusztus 2-án, reggel 7 órakor dr. Lakatos Ottó tartományfőnök mond papi segédlettel ünnepélyes szentmisét, amely alatt P. Maludy Károly mond szentbeszédet. Este egyvegyed 8 órakor ünnepélyes Corda Pia ájtatosság, amellyel kapcsolatosan dr. Gruber Ernő, a rendi szeminarium Bala Mare-i rektora mond ünnepi beszédet. Utána litánia és áldás.

— **Felhívás a CFR-nyugdíjasokhoz!** Azok a CFR-nyugdíjasok akik még nem rendezték az állampolgársági ügyüket, augusztus 1-én, csütörtökön és augusztus 2-án, pénteken a CFR-palotában 11 órakor okvetlenül legyenek jelen.

Uj munkarend a CFR-raktárakban

Bucurestiből jelentik: Az államvasut vezérigazgatósága az előzetes rendelkezések hatálytalanításával elrendelte azt, hogy a CFR-áruraktárakban a munkaidő munkanapokon és vasárnapokon egváránt a következő hivatalos órákban legyen: reggel 7 órától déli 13 óráig, délután 15 órától 20 óráig. Következésképpen az összes áruraktárak és áruépítványok ezen hivatalos órák alatt működnek, mindenemű áruk átvételére és kiadására. A munkaiügyi minisztérium különben engedélyezte, hogy az államvasut szolgálata a raktárak vonatkozásában is ugyanugy dolgozhassék vasárnapokon és a törvényes ünnepeken, mint a munkanapokon azonos munkaidőbeosztással.

Tekintettel a teherkocsihiányra, a CFR vezérigazgatósága elrendelte azt is, hogy valamennyi, a nap folyamán kirakodásra kiadott vagon estig kiürítessék. Ennek érdekében 20 esetekben, amikor a vagon kirakását este 10 óráig nem fejezték be, az érdekeltek kötelesek a kirakodást este 22 óráig folytatni. — Ugyanez vonatkozik a berakodási munkálatokra is.

Intézkedés történt arról is, hogy az érkezésekről szóló értesítések késedelem nélkül történjenek meg. Nem engedhető meg, hogy este 7 óra után kiértesítetlen érkezési ügy legyen az illetékes szolgálatoknál. Hasonló intézkedések történtek az árufeladások menetével és a feladásokkal kapcsolatos hivatali ténykedések meggyorsítására is.

Szeptember elsejéig meghosszabbították a cukorrépa-termelők katonai felmentését

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar július 31-én a következő, 5-ös számú rendeletet adta ki: A nagyvezérkar jelen rendeletével mindazon cukorrépa-termelőknek a mozgósítás alóli katonai felmentését 1940. szeptember hó 1-ig terjedő időre meghosszabbítja, akik felmentésüket a nagyvezérkar, illetve a hadügyminisztérium 1940. május 18-ról kelt 200.291, illetve az 1940. május hó 23-án kelt 202.192. számú rendelete értelmében nyerték el. Az érdekeltek a jelen rendelet értelmében, minden más rendelkezés bevárása nélkül 1940. szeptember 1-én tartoznak illetékes csapatosteikhez bevonulni.

— **UJABB FÜRDŐHELY-RENDELKEZÉSEK.** Bucurestiből jelentik: A kormány rendelkezése értelmében fürdőhelyeken az üzletek vasárnap és ünneppapok is nyitva tarthatnak, de az alkalmazottaknak a hét egy köznapján szabadságot kell engedélyezni. A CFR 50, illetve 75 százalékos utazási kedvezménye a fürdőhelyekre való utazásnál teljes mértékben érvényben van.

— **A RENDŐRSÉG KATONAÜGYOSZTALYA** (Secția Militară) közli az érdekeltekkel, hogy mindazon 10-es lovasezredhez tartozók (10 Calarasi), akik augusztus 7-én lejáró zöldszínű kékeskék szabadságlevelét rendelkeznek, vagy akik augusztus 7-ére szóló zöldszínű behívoparancsot (ordin de chemare) rendelkeznek, hogy azok augusztus 1-én, csütörtök délelőtt haladéktalanul jelenjenek meg a rendőrség katonai ügyosztályán, a 30-as számú szabályban.

— **KÉZREKERÜLT A ZADORLAKI TEMPLOM TOLVAJA.** A közelmúltban vakmerő lopás történt Zádorlakon, az ottani görög katolikus templomban. Az esetről értesítették a rendőrséget s a feljelentésben az egyházközség előadta, hogy 27.000 lei értékű kegytárgyakat vittek el. A rendőrség az ügyben a legszeisebbkörü nyomozást indította meg, mely a tegnapi napon eredményre vezetett. Ugyanis sikerült a kegytárgyak tolvaját elfogni Tocanița Pavel 48 éves zádorlakai lakos személyében, aki hosszú időn keresztül a templom sekrestyése volt. Elfogatása után azonnal kihallgatták és ennek alapján a lopott tárgyakat sikerült visszaszerezni az egyházközségnek, majd a tettest összes irataival együtt átkísérték az aradi ügyészre.

— **Moti Spakowot a híres ökölvívót letartóztatták.** Bucurestiből jelentik: Az Informația című lap közli, hogy a hatóságok letartóztatták Moti Spakowot, az ország határán túl is ismert ökölvívót. A letartóztatás azért történt meg, mert Spakow olyan bejelentőhivatali cédulát szerezett magának, melynek adatai nem felelnek meg a valóságnak. A vád eilene: közokirathamisítás.

— **Csomagolásra használják föl Németországban az alumíniumot.** Berlin. Régen folytatnak kísérleteket Németországban, hogy mint lehetne az alumíniumot csomagolásra felhasználni. Ezek a kísérletek most sikerrel jártak és miután Németországban nagy mennyiségben tudnak alumíniumot előállítani, nagy kilátások vannak ezen a téren. Egyelőre, mint német közgazdasági körök értesülnek, 5 millió alumíniumból gyártott konzervdoboz kerül rövidesen forgalomba.

— **BETÖRŐK JARTAK A RADNAI KEGYHELY KOLOSTORÁBAN.** Radnáról jelentik: Július 22-ikéről 23-ikára virradó éjjel Radnán és Lippán betörések történtek. Radnán, az ottani kegyhely kolostorába törték be és különböző értékű nagymennyiségű tárgyat loptak el. — Ugyancsak betörők jártak Sajek Antal radnai lakos házában, ahonnan 7000 lei loptak. — Betörték Lippán özevy Strohami Viktória lakására is, akitől 10.000 lei értékű különféle tárgyakat vittek el. A csendőrség az összes fenti ügyekben megindította a vizsgálatot és egyben jelentette az esetet az aradi csendőrpáncsnökságnak is.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
ANGEL gyógyszerész, Piata Catedral 16.
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsești

SPORT KÖZLÖNY

Elmaradnak a Duna Kupa küzdelmei

Megváltozik a román válogatott műsora

Budapestről jelentik: A nemzetközi helyzetre való tekintettel a magyar labdarúgó szövetség közölte a napokban, hogy a Duna Kupa küzdelmeit egyelőre nem tartják meg és bizonytalan időre fel is függesztik. Újabb jelentés szerint augusztus 3-án Belgrádban ebben az ügyben értekezlet lesz, amelyen az érdekelt államok szövetségének kiküldöttei vesznek részt. Valószínűleg ezen a megbeszélésen határozzák el hivatalos formában is a felüggesztését a küzdelmeknek.

Bucuresti-i jelentés ezzel a fenti hírrel kapcsolatosan megállapítja, hogy a Duna Kupa küzdelmeinek elmaradása következtében Románia labdarúgóválogatottjának műsora is megváltozik. Az október 20-ra tervezett román-magyar találkozó helyett szeretnék a német-román mérkőzést beiktatni, de ha ezen a napon nem lehet, úgy október 27-én akarják a visszavágó mérkőzést lebonyolítani. Az egész műsor átalakítása után sör kerül a Bécs-Bucuresti mérkőzés megtartására, vagy az Ostmark-Románia küzdelmeire.

Augusztus 25-én kezdődik a magyar nemzeti bajnokság őszi fordulója

Budapest. A magyar nemzeti bajnokság őszi fordulója augusztus 25-én kezdődik. A Bocskai ligében még nem döntött a belügyminisztérium. Ha a debreceni egyesületet feloszlatják, akkor erre a helyre a selejtező mérkőzésekből kikerülő győztes kerül. A Bocskai helyét a sorsolásban X-el jelölték. A magyar nemzeti bajnokság sorsolása a következő:

Augusztus 25.: Törekvés—SaLBTC, WMFC—DiMAVAG, Elektromos—X, Gamma—Ferencváros, Szeged—Haladás, Kispest—Szolnok, Tokod—Ujpest.

Szeptember 1.: Ujpest—Kispest, Szolnok—Szeged, Haladás—Gamma, Ferencváros—Elektromos, X—DiMAVAG, WMFC—Törekvés, SaLBTC—Tokod.

Szeptember 8.: Törekvés—X, DiMAVAG—Ferencváros, Elektromos—Haladás, Gamma—Szolnok, Szeged—Ujpest, Kispest—Tokod, SaLBTC—WMFC.

Szeptember 15.: Kispest—SaLBTC, Tokod—Szeged FC, Ujpest—Gamma, Szolnok—Elektromos, Haladás—DiMAVAG, Ferencváros—Törekvés, X—WMFC.

Szeptember 22.: Törekvés—Haladás, DiMAVAG—Szolnok, Elektromos—Ujpest, Gamma—Tokod, Szeged—Kispest, WMFC—Ferencváros, SaLBTC—X.

Szeptember 29.: Budapest: Magyarország—Jugoszlávia a Dunakupáért, magyar—jugoszláv ifjúsági válogatott a Dunakupáért. Belgrád: Jugoszláv B—Magyar B a Dunakupáért.

Október 6.: Budapest: Magyarország—Németország barátságos mérkőzés.

Október 13.: Szeged—SaLBTC, Kispest—Gamma, Tokod—Elektromos, Ujpest—DiMAVAG.

Szolnok—Törekvés, Haladás—WMFC, Ferencváros—X.

Október 20.: Törekvés—Ujpest, DiMAVAG—Tokod, Elektromos—Kispest, Gamma—Szeged, X—Haladás, WMFC—Szolnok, SaLBTC—Ferencváros.

Október 27.: Gamma—SaLBTC, Szeged—Elektromos, Kispest—DiMAVAG, Tokod—Törekvés, Ujpest—WMFC, Szolnok—X, Haladás—Ferencváros.

November 1.: Törekvés—Kispest, DiMAVAG—Szeged, Elektromos—Gamma, Ferencváros—Szolnok, X—Ujpest, WMFC—Tokod, SaLBTC—Haladás.

November 3.: Elektromos—SaLBTC, Gamma—DiMAVAG, Szeged—Törekvés, Kispest—WMFC, Tokod—X, Ujpest—Ferencváros, Szolnok—Haladás.

November 10.: Törekvés—Gamma, DiMAVAG—Elektromos, Haladás—Ujpest, Ferencváros—Tokod, X—Kispest, WMFC—Szeged, SaLBTC—Szolnok.

November 17.: DiMAVAG—SaLBTC, Elektromos—Törekvés, Gamma—WMFC, Szeged—X, Kispest—Ferencváros, Tokod—Haladás, Ujpest—Szolnok.

November 24.: Törekvés—DiMAVAG, Szolnok—Tokod, Haladás—Kispest, Ferencváros—Szeged, X—Gamma, WMFC—Elektromos, SaLBTC—Ujpest.

December 1.: Olaszországban: Olaszország—Magyarország barátságos mérkőzés.

December 8.: Spanyolországban: Spanyolország—Magyarország, barátságos mérkőzés.

A fővárosi teniszezők szerezték meg az elsőséget a kolozsvári verseny különböző számaiban

Kolozsvár. A KAC rendezésében bonyolították le ezidén is Kolozsvár teniszbajnoki versenyét, amelyek, mint minden évben, ezúttal is a legjobb romániai teniszezőket gyűjtötték egybe Erdély teniszsport szempontjából is nagy múltú fővárosába.

Az elsőosztályú versenyek, a férfi egyes kivételével, a tegnapi napon befejezést nyertek. Az összes számban az elsőséget a bucaresti versenyzők vitték el, a kolozsvári versenyzők azonban a verseny során igen szépen szerepeltek.

A versenyek további, valamint a lejátszott döntők eredményei a következők:

Férfi egyes I. o.: Rurac TCR—Theil KAC 6:2, 8:6.

Vegyes páros I. oszt.: Erős Doherty, Radóné Haggibor—Haásné KAC, Dóczy TCR 8:6, 6:0, Baatzné, Pusztay TC—Clepsa TC, Viziru TCR 6:3, 6:2, Baatzné, Pusztay TC—Radóné Haggibor, Erős Doherty 6:3, 6:3, Bereczky, Rurac TCR—Vargha házaspár MSE 6:2, 6:4.

Férfi egyes II. o.: Viziru II, TCR—Braun KAC 6:3, 6:4, Komoróczy TC—Málnássy KAC 6:4, 6:2, Dolha U.—Krebsz TC 7:5, 10:12, 6:1.

Női egyes II. o.: Gaál KAC—Vargháné MSE 8:6, 6:4, Koros MSE—Kelemen Hagg. 6:2, 6:2.

Férfi páros II. o.: Haás, Málnássy KAC—Theil, Vásárhelyi KAC 6:3, 6:3, Dolha U., Viziru TCR—Braun, Németh AAC 5:7, 6:1, 6:0, Krebsz, Dóczy TC—Dunkv KAC, Vargha MSE 6:0, 6:1.

Vegyes páros II. o.: Erdős Haggibor, Viziru TCR—Koros MSE, Vásárhelyi KAC 3:6, 6:4, 7:5, Gaál, Málnássy KAC—Veress, Lám KAC 6:3, 6:1.

A délutáni mérkőzések és utánuk a versenyek állása a következő:

I. o. férfi egyes: G. Viziru TCR—Brandusa

KAC 7:5, 6:3, Rurac Politechnica Buc.—Pusztay TC 6:4, 5:7, 6:1.

I. o. női egyes: 1. Bereczky TCR, 2. Radóné Haggibor, 3. Haásné KAC és Koros MSE. Döntő: 6:3, 6:3.

I. o. férfi páros: 1. Rurac Pol. Buc.—Erős Doherty, 2. Viziru testvérek TCR, 3. Radó Dermata—Brandusa KAC és Pusztay—Dóczy TC. Döntő: 6:4, 6:2, 9:7.

Vegyes páros I. o.: 1. Rurac Pol. Buc.—Bereczky TCR, 2. Pusztay—Baatzné TC, 3. Vargha—Vargháné MSE és Erős Doherty—Radóné TC. Döntő: 6:3, 6:4.

TEKESPORT

A FORTUNA EGYENI VERSENYT RENDEZ a Forróvendégében levő keftős versenypályáján, szombaton és vasárnap, mely verseny hét legjobbjára értékes fizetéldíjazásban részesül. A verseny szombaton este 8 órakor kezdődik és vasárnap este 9 órakor, a holtversenyeket eldöntő rádóbásokkal végződik.

A METALURGISTUL—INFRAIREA A) CSAPATAI vasárnap emlékszálló verseny keretében találkoznak egymással. Mindkét mérkőzés vasárnap bonyolították le a csapatok és pedig délelőtt 10 órakor a Metalurgistul pályán, délután 6 órakor pedig az Infrairea-pályán találkoznak.

Ezek a mérkőzések az összes bírójelöltnek tartoznak megjelenni, miután ez a két mérkőzés lesz az első gyakorlati oktató óra.

A PRIETENI—FORTUNA EMLÉKSZÁLLÓ VERSENY, második fordulója, vasárnap a Prieteni

pályán kerül lejátszásra. A B) csapatok délután 5 órakor, az A) csapatok pedig 6 órakor mérkőznek.

A FORTUNA „BRONZEMBER” VANDORDIJ MÉRKŐZÉSEK augusztus 11. és 18-án kerülnek lebonyolításra. A nevezésekkel együtt, a küzdelmekben résztvevő csapatkeret névsora, augusztus 5-én, hétfőn este a körzeti ülésre beértesztendő.

A KÖRZETI CSAPATBAJNOKSÁG szeptember 1-én indul meg, két csoportban. A résztvevő egyesületek e szándékukat a hétfői körzeti ülésen jelentésük be, annál is inkább, mert hétfőn a mérkőzések sorsolását mindkét csoport részére megejt a tanácsülés.

A TERMÉSZET ÉLETE

A madarak élete és hivatása

Ha földünk száraz tájainak szüksége van a különböző madártípusokra, éppen úgy szüksége van vízben gazdag, vagy teljesen vízzel borított földrészeknek is, a madarak különböző fajaira. A víznek is meg van a maga rendes élete, éppen úgy, mint egy szépen virító mezőnek, vagy erdőnek. A víz életének egyik legszebb munkás csoportját az ottlévő madarak képezik, amelyeket röviden ismertetve feloszthatunk mélyvízi, sekélyvízi és mocsaras, sáros helyeket kedvelő madárfajokra.

Mély vizek madarait a bukó-madarak, hűvösök képezik. Ezekhez tartoznak a bukó-récék, a jeges és sarki buvár, nagy és kis vöcsök, szakállas vöcsök, stb fajú. Ezen mélyvízi madarak vannak hivatva arra, hogy élet-terükön az egyensúly ki ne zökkenjen a helyéről.

Sekélyebb vizeket kedvelők a vadrécek kisebb fajú, szárcsák, káró katona, a bölömbika, a hatlyu. Sekélyebb vizek, de már vízi növényekkel is benőtt rétek, tavak benépesítő madarait a gémekek kisebb-nagyobb fajú, kis és nagy kócsagok, a bakcsók, tőkés récek, nyiljárku récek, kanalas récek, vizitvuk, vizicsibe.

Vizek széleit benövő vízi növények, nádasok, sáros helyek rejtett életének benépesítői a zajos életű nádi rigók, guvat-gémekek, légykapók egyes fajú, Mocsaras, ingoványos terek, fővényes vízpartok madárvilágát a kis és nagy sár szalonkák, bibicék, fővénv-utók, vagy kis nefek képviselik. Mindezen leirt területek felett igen gyakoriak a sárlavok, réthéják, hájászasok, gólyák és a vadludak népes csapatai is, amelyek a kirendelt helyeiken végzik munkájukat. Helyeiket nem szívesen adják át és ha mégis elüldözik őket életterükről, bizonyos idő múlva újra visszatérnek oda.

Kedves olvasóim! A madarak életének rövid ismertetése végén, emékezzünk meg a madárvilág ragadozóiról is, melyekre bátran ráfoghatjuk azt a jelzést, hogy ők a madárvilág csendőri szerepét töltik be. Az a madár, amelyik a kijelölt posztján nem bír hivatásának eleget tenni, nem méltó az életre, előbb-utóbb a ragadozóknak martalékává válik, ki lesz selejtezve. A ragadozó madarakat két csoportra osztva megkülönböztetünk nappali és éjjeli ragadozó madarakat. Éjjeli ragadozók a baglyok, amelyek között legnagyobb a huhu és a legkisebb a kuvik. Közben számos válfajjal. Nappali ragadozóink között legverengőbb szárnyas nagy ragadozó a szirti és a réti sas. Legkisebb ragadozó madarunk a kis héja, kék vércse és a kaba-sólyom. A legnagyobb és legkisebb szárnyas ragadozóink között, még számos kisebb-nagyobb faj is képviselik a ragadozókat, külön-külön hivatásukhoz beosztva. Vannak közöttük üldözők, amelyek áldozatukat üldözve, röptiből fogják el, ezek a solymok. Jaj annak a madárnak, amelyik szárnyvizzeit és tüdejét nem edzette meg kellőképpen, az nem állhatja ki a versenyt, a sólyom martaléka lesz. Vannak a ragadozók között olyanok is, amelyek áldozatukat állóhelyből kapják el. Ezek a kárvnyak, öjyek és héják. Ezek vannak hivatva a madarak éberségét, figyelmességét kifejlesztendő.

Amidőn a sólyom varjú-necsenyét, akár enni, inarkodik felülemelkedni a levegőbe a cikázva labdázó varjúcsomó fölé, ilyenkor, ha valamelyik nem elég ügyes és elmarad a többitől, azt a sólyom kiüti a csomóból. Arra a vízmadarra sem várhat jobb sors, amelyik idejében észre nem veszi a föléje került réthéjét. Vajon a csinos kis héjának nem-e az a hivatása, hogy a lombok között élő apró madárkakat figyelmességre, élnékre tanítsa? De igen, kedves olvasóm, minden ami a természet életében történik, egy kitűzött célt szolgál: a természet életének a fenntartását.

BIRO PÁL

KOZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Áresési irányzat a nemzetközi nyersanyagpiacon

Az Egyesült Államok exportját csaknem teljesen megbénították a nemzetközi események

A nyersanyagpiacon, különösen Délamerikában, Afrikában és Ausztráliában az utóbbi napokban jelentős áresési folyamat indult meg a fontosabb árucikkek viszonylatában. Az áresés oka kétségtelen Angliának a kontinensről való elszigetelődésében és a tengelyhatalmaknak az európai termelésre gyakorolt ellenőrzésében keresendő. Érdekes adatokat közöl erről a Berliner Börsenzeitung is ezekből az adatokból kitűnik, hogy az árak csökkenése bizonyos vonatkozásokban meghaladja az elmúlt évi árszínvonalat, tehát a háboru előtti színvonalra csökkent. Az alábbi táblázat szemléltetően mutatja az árak hanyatlását:

	1939-ben	1940. június	1940. július
Fémek	— — — — —	123	121.4
Gabonafélék	— — — — —	85	83.7
Textilnövények	— — — — —	128.2	125.7
Olajok, petroleum	— — — — —	85.8	85.8
Gyarmatarúk	— — — — —	104.2	105.4
Kaucsuk	— — — — —	509.2	496.1
Vas és szén	— — — — —	141.4	141
Bőr	— — — — —	81.7	83.9
Általános index-szám	— — — — —	123.5	122.0

Számítási alap: az 1932. évi aranyárak. 100 alapszámmal véve.

Az óceánon túli országok kedvező terméseredményei a hatalmas készletek forgalmának elakadása, amióta Európa hiányzik a nemzetközi kaucsuk-, rez- és lörasztóanyagpiacon mint vevő, természetes következményként vonja maga után az amerikai piac árromlását. A csökkent kereslet és növekvő kínálat klasszikus törvénye most teljes mértékben érvényesül az amerikai piacon. Az Egyesült-Államok hatalmas

nyersanyagtermelésével és felhalmozott anyagkészletével exporttevékenységében teljesen megbénultan viseli annak következményeit, hogy legjelentősebb üzletiével: Európával megszakadt az összeköttetés. Mindaddig, amíg Európában újra rend lesz s ismét helyreállnak az óceánontúli összeköttetések, Amerika minden termelési bősége ellenére is állandó nehézségekkel küzd majd amíg arra vár, hogy hatalmas felhalmozott készletét elhelyezhesse.

172.041.245 lei tiszta hasznót mutat ki a Resita 1939. évi mérlege

Tegnapra hívták össze a Resita Részvénytársaság részvényeseit közgyűlésre a bucuresti-i kereskedelmi és iparkamara helyiségében. A közgyűlés elé terjesztett jelentés megemlíti az ócskavas-gyűjtés eredményeit és hogy az összegyűjtött ócskavasmennyiségek milyen fontos szerepet játszottak az 1939. évi termelésben. A Resita különben az ország kokszttermelésében 100 százalékkal, az öntöttvas termelésben 75 százalékkal, a zacéltermelésben 80 százalékkal, a kereskedelmi-vas termelésben 70 százalékkal, a CFR-mozdonyok előállításában 50 százalékkal, a vasúti anyagtermelésben 100 százalékkal szerepel. A részvénytőkét 1939-ben 90.000.000 leire növelték, hogy a teljes összeget 1 milliárd leire egészítsék ki. Ezt a 90.000.000 leies kibocsájtást teljes egészében románok jegyezték le s ezzel a teljes részvénytőkében való részese-dés viszonylatában a román tőke a múltbani 60 százalékról 75 százalékra emelkedett.

Az 1939. év folyamán a Resita 241.833.958 lei értékű új beruházásokat (előző évben 182.500.000 lei) eszközölt. A törlesztési alaponál 230.000.000 lei (előző évben 180.000.000) szerepel a jelentésben úgy, hogy a törlesztési alap 1939. december 31-ikével 1.643.561.292

leire emelkedett. A nyersanyag és készítmény-készlet értéke — saját árban — 719.103.785 leiről 914.609.124 leire emelkedett.

Az 1939. évben eszközölt teljes eladások értéke 2.935.705.982 lei volt (előző évben 2.827.024.022 lei.) A vállalat 393.104.891 lei adót fizetett, alkalmazottai pedig több mint 58.540.982 lei jövedelmi adót róttak le. A Resita 1939. évben 62.489.169 lei adót fizetett ki, míg az alkalmazotti fizetések 835.094.912 leit tettek ki.

A Max Auschnitt lemondásával megüresedett helyre Ion Roseiti-Balanescu, a másik megüresedett helyre pedig Victor Badulescu kooptáltak. A nemzetgazdasági miniszterium Romulus Scarisoreanu tábornokot és Ioan Nichie Filimon tábornokot az igazgató-tanács tagjává nevezte ki. Tudomásul vették Octav Furlugeanu és dr. Titu Popovici igazgató tagságát is.

A Resita mérlege 1939. évre 188.700.771 lei tiszta hasznót mutat ki, az előző évi 172.041.245 haszonnal szemben. Ez a haszon 10 és fél százalékos osztalék fizetését eredményezi, a fennmaradó 63 millió leit pedig a jövő évre veteleik át.

Áellenőrzési ügyekben készült kihágási jegyzőkönyvek tárgyalására a törvényszékek illetékesek

Rendelet törvény készült — amelyet már alá is írtak — a termelés tevékenységéről, az ipari, mezőgazdasági- és importált áruk ár-ellenőrzéséről szóló rendelet törvény 35. szakaszának módosításáról. Az új rendelkezés az említett 35. szakaszt az 1., 2., 3., 4. és 5. bekezdése hatálytalanításával a következőképpen módosítja: A rendelkezések megfelelően létesített bizottságok által felvett és jövőben felveendő kihágási jegyzőkönyvek elbírálására első és utolsó joghatóság a törvényszék. A végzések jogerőre emelkedése, illetve a felfolyamodás (recurs) határideje a kihirdetéstől számított 20 nap. A felfolyamodásokat a tartományi székhelyen működő helyőrtáblák tárgyalják, bejelentésük pedig a törvényszéki jegyzőnél, vagy pedig a táblai jegyzőnél történik. Marostartomány számára a marosvásárhelyi helyőrtábla illetékes. A felfolyamodás jóváhagyása esetén a tábla érdemben vizsgálja meg az ügyet. A felfolyamodás nem függeszt fel a végrehajtást.

Ol ellenőrkülönítményt létesítettek a 2 százalékos illeték- és forgalmi-adó ellenőrzésére

A pénzügyminiszterium intézkedésére július 25-től kezdődőleg Bucurestiben 4, az ország területén 5 mozgókülönítmény ellenőrzi a kétszázalékos rendkívüli nemzetvédelmi illeték, a forgalmiadó és kiegészítőben a bélyegilleték lerovását.

A vidéki ellenőrző mozgó-különítmények tagjai a következők: I. különítmény: D. Răpeanu kirendelt felügyelő, vezető: Mateescu Florca, Alexandru Nicolae, Andrabur Alexandru, Grigorescu Grigore II különítmény: Marcel Vulpescu kirendelt felügyelő, vezető: Ghergulescu D., Iliescu Aurel, Jivoreanu Ion és Dragomir Nicolae, III. különítmény: Florescu Ilie kirendelt felügyelő, vezető: Tudor Mihail, Belcin Corneliu, Dumitru Traian és Lazarescu Gheorghe, IV. különítmény: Cicanci Vasile kirendelt felügyelő, vezető: Popescu O. Ion, Craiu Ion, Constantinescu Martin és Ozezeanu Toma, V. különítmény: D. Iane kirendelt felügyelő, vezető: Ivanescu Aurel, Babeanu Ion, Georgian Ion, Radulescu St. Ion és Neagota Liviu.

= Részvényenként 113 lei 50 bani dividendát fizet a Banca Nationala. A Banca Nationala közleményi hozott nyilvánosságra, amely szerint részvényesei augusztus 1-től kezdődőleg 113 lei 50 bani előleget vehetnek fel az 1940. évi dividendára, amiből részvényenként 33 lei 50 bani levonnak illeték címén. Így tisztán 80 lei kerül a részvényesek kezére.

A nyersbőr-eladások után fizetendő 2 százalékos nemzetvédelmi illeték lerovása

Ismeretes, hogy a nyersanyagokkal való ellátás ügyeit intéző hivatal (ODAMP) kapott felhatalmazást arra, hogy a gyárak számára és nevében összegyűjtse a napi vágásból származó nyersbőr-készleteket az egész ország területén. Az ODAMP működésével kapcsolatos ügyek után lerovandó 2 százalékos nemzetvédelmi illeték lerovásának megkönnyítésére a pénzügyminiszterium elrendelte, hogy ezt az illetéket az ODAMP bucuresti-i központja eszközölhesse a megfelelő igazoló iratok alapján.

Hatalmas építkezési program Németországban

Berlinből jelentik: A Birodalom miniszteriumaiban már most lázasan dolgoznak az azmi legyen a közmunkálatok programja a háboru befejezésével? A német munkaügyi miniszterium dekrétumainak egyike gyors építkezési programot ír elő telepések részére. E terv kivétel a háboru végével azonnal megkezdik. A hatóságokat már most felhívta a miniszterium, hogy jelentésük, hol van szükség a legsürgősebb építkezésekre. A terv fő részét a mezőgazdasági munkások, valamint a közepes telepések részére építendő lakások képezik. A városok, különösen a nagyobbak kell támogassák a családi lakóházak megvalósításának tervét. Míg a háboru tart, egyelőre a nagy építési programhoz szükséges helyeket választják ki, hogy a háboru végeztével az építkezések azonnal, késedelem nélkül megkezdődhessenek. Építőtársaságok, melyek e nagy programot finanszírozni fogják, most vannak alakulóban.

KOZGAZDASÁGI HIREK

Bucuresti-i jelentés szerint a vasi ára két nap alatt tíz leig terjedő emelkedést mutatott, aminek oka, hogy Erdélyből és a Bánságból nem érkeznek megfelelő mennyiségű vas a bucuresti-i piacra. Bizonyos hiány mutatkozik turkófélékben is.

Rómából jelentik, hogy egy utaltalmányú gép segítségével eddig Róma környékén — márciustól kezdődően — 2400 tonna vasat vontak ki vastartalma kohókból.

= Száznyolcmillió teljes rendkívüli hitel a pénzügyminiszterium számára. A Monitorul Oficial július 29-iki keltezésű számában királyi rendelet jelent meg, amelynek értelmében a pénzügyminiszterium számára a következő rendkívüli hiteleket nyújtják: 108 millió lei, a következő felosztásban: 40 millió lei ezüst vásárlására, ércpénzkibocsátás céljaira, 50 millió lei 250 leiesek, 100 leiesek, ötven leies és 1 leus pénzek készítésére, valamint jubileumi arany ércpénzek bevona-sára, beolvastására és készítésére 3 millió lei különböző számlák rendezésére és végül 15 millió lei befektetésekre.

Rádióműsor

— Romániai rádióműsor —

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 1.

Bucuresti, Radio-România, 13: Időjelzés, kulturális hírek, vízállásjelentés, háziartási és orvosi tanácsok, művészeti, sport és különféle közlemények. 13.15: Victor Predescu zenekara. 14: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15: Közlemények.

Radio-România, 15.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-România, 20: Időjelzés. Zenei előadás Haendelről. 20.15: Haendel-zene lemezek. 20.40: Hírek. 21: Haendel-lemezek. 22: Hírek, sport-közlemények. 22.20: Hírek külföldre németül, olaszul, franciául és angolul. 22.40: Szimfonikus közlemények lemezek.

Budapest, 13.10: Zongorahangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Énekhangverseny. 14.30: Zenekari hangverseny. 15.30: Hírek. 17.15: Ruszinnyelvű előadás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Cigányzene. 19: Felolvasás. 19.25: Szórakoztató zene. 20.15: Hírek magyar és román nyelven. 21.10: Zenekari hangverseny. 22.40: Hírek időjárásjelentés. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek német, olasz, angol, francia és esperantó nyelven. 0.25: Táncközpont. 1.05: Hírek.

Belgrád: 18.45: Iskolarádió. 19.30: Zenekari hangverseny. 20.20: A nemzet órája. 20.40: Négyes. 21: Vidámság. 22: Népdalok. 22.40: Hírek. 23: Lemezek. 23.40: Hírek.

Legújabb jelentéseink:

Szlovákia a német és nem a Szovjet érdekszférába tartozik

Nagyarányu tömeggyűlésen ünnepelték Pozsonyban Hitlert és a szónokok kijelentették, hogy teljesen beleilleszkednek a nemzeti szocialista rendszerbe

Pozsony. Szerda este nagyszabású négyü-lést tartottak a szlovák fővárosban, mintegy 50 ezer főnyi hallgatóság előtt, amelyen Tuka miniszterelnök és Mach dr. külügyminiszter mon-dottak beszédeket. Mindkét államférfi a csodálat hangján beszélt a Führerről, aki biztosította elő-tük Szlovákia önálló és független állami létét. Szlovákia, a Vezér kijelentése szerint ugyan-olyan anvagi és szellemi előrehaladást fog él-vezni az új európai rendben, mint a német birodalom népe. Az új szlovák jövő kiépítése érde-keben a következő irányelv vezeti Szlovákia fe-lős államvezetőit: 1. Az alkotmány módosítása. 2. A zsidó befolyás teljes megszüntetése a szlo-vák politikai és gazdasági életben. 3. Elszánt harc a korrupció ellen. 4. A parasztság, tisztvi-selősztály és munkásság szociális helyzetének megjavítása. A tömeg hosszasan éltelenzte a szlovák államférfiakat és melegen ünnepelte Hitlert.

A szónokok hangsúlyozták, hogy Hitler min-denben biztosítja Szlovákia jövőjét és Szlo-vákia a német érdekszférához tartozik, nem pedig a szovjetéhez. Kijelentették az állam-férfiak hogy Szlovákiában oly módon ala-kítják át az alkotmányt, hogy az ország mindenben és integrálisan beilleszkedik a nemzetiszocialista rendszerbe.

Karmasin, a szlovákiai németek vezetője ki-jelentette, hogy Hitler elgondolásai szerint ala-kul meg Délkelet-Európa új rendje és ugyanak-kor a szlovák-német együttműködés Közéneu-rópa számára is maradandó eredményeket biz-tosít.

A szlovák és német pártok Hitler iránti

hálátünetése alkalmából különben egész Szlo-vákiában ma lampionos felvonulások voltak, az ablakokat kivilágították és a városok és falvak zászlódszbe öltöztek.

A szerda esti monstre-nagygyűléssel kap-csolatban a szlovák sajtó valamennyi orgá-numa kifejté, hogy az ország ragyogó jövő előtt áll.

Szlovákia minden városában, falujában ha-sználó gyűlések voltak, amelyen hosszantartóan ünnepelték Hitlert és a német birodalmat. Az új-ságok megállapítják, hogy két probléma áll most a szlovák államférfiak előtt megoldás végett: az alkotmány módosítása és a zsidókérdés rende-zése.

Szlovákia belső helyzete teljesen hozzáido-mul Németországhoz és ez az átalakulás a nép valamennyi rétegének osztatlan tetszé-sével találkozik.

Pozsony. Manfred von Killinger, a Biroda-lom szlovákiai nagykövete szerdán megérke-zett Szlovákia fővárosába.

Macsek lapja a Jugoszláviában ter-vezett szociális reformok ellen

Belgrádból jelentik: A Hrvatski Jedinke című új-ság, amely Macsek helyettes miniszterelnök lapja, cik-ket írt azok ellen a szociális reformok ellen, melye-ket a jugoszláv miniszterelnök óhajt az országban be-vezetni. A horvát lap cikke óriási felháborodást kel-tett Belgrádban és egész Jugoszláviában és az a vé-lemény, hogy ezt a cikket a destruktív szellemű sza-badkőműves körök sugalmazták azokkal a céltudatos és nemzetmentő javaslatokkal szemben, melyeket a jugoszláv kormányelnök meg akar valósítani.

LAPZÁRTA:

(Rador-jelentések)

MOSZKVA. Ma vették kezdetüket Moszkvában az Egyesült Államok ottani nagykövete és a külkeres-kedelmi népbiztosság között az amerikai-szovjet ke-reskedelmi szerződés meghosszabbítására vonatkozó tárgyalások. Ezt a szerződést 1937. augusztusában kö-tötték és azt évente legkésőbb augusztus 6-ig meg kell újítani.

CLERMONT FERRAND. Július 31-től kezdődő-leg a megszállott területekkel minden posta-, táviró-és távbeszélőforgalmat ideiglenesen beszüntettek.

WASHINGTON. Az USA-kormány mai rendelet-tel megtiltotta a repülőgépeknek szükséges benzint ki-vitelét az amerikai kontinensen kívüli államokba. A benzinkivitel azokba az államokba engedélyezik, ame-lyek bár nem az amerikai kontinensen fekszenek, de Amerikától függenek.

SIDNEY. Az ausztráliai kormány elhatározta a 20. és 24. év közötti férfiaknak a hadseregbe való behívását.

LONDON. A nemzetgazdasági és háborús gazdál-kodás miniszteriuma hivatalos jelentést adott ki, mely-nek értelmében újabb háborús gazdasági rendelkezések lépnek életbe szerdán éjféltől. A rendelkezések még nem ismeretesek, de főként a külföldi forgalommal kapcsolatosak.

STOCKHOLM. Az itteni lapok jelentése szerint a közeljövőben kormányváltás várható Angliában. Ezzel kapcsolatban kiemelik Bevin munkügyi mi-niszter szilárd helyzetét, aki szigorúan bírálja a City tevékenységét és a kormánytagok munkáját.

TOKIO. Az itteni amerikai és angol nagyköve-tek feleségeikkel együtt résztvettek Knox hírlapírónak, a Reuter-iroda öngyilkos igazgatójának temetésén. Knox holttestét elégették és a hamvedret Angliába szállít-ták.

Havanna. A Pánamerikai értekezlet jóvá-hagyta azon intézkedéseket, amelyeket az öto-dik hadászlop működésének ellenőrzésére joga-natosítanak. Az értekezlet tárgyalásai, illetve megbeszélései során szerepelt még a diplomáciai tevékenység korlátozására, illetve a konzuláris küldeményekre vonatkozó jog megszigorítása is.

APRÓHIRDETÉSEK

A 63094. számú, 1935 július 15-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetéses ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéses ára a fenti díjhoz képest az alábbiak szerint módosított.

OKTATÁS

Pótvizsgára előkészít, főleg számtan-ban dr. Rosenfeld, Str. Desseanu 5. 3421

Liceumot végzett leány javítóvizsgákra minden tárgyból előkészít Str. Eminescu 31. I. em. 7. 3419

ALKALMAZÁSI KERES

Fiatalt özvegyasszony, jobb házhoz el-menne mindenestnek, vagy szobaánya-nak, azonnalra, vagy 15-re. Str. Consistorului 46. 3406

Intelligens német kisasszony egész-vagy fél napi állást keres. Esetleg órákat adna. Cimeker a kiadóba kér. 3413

ALKALMAZÁST NYER

Perlekt szobalányt éves bizonyítvány-nal, jó fizetéssel azonnalra felveszek. Bul. Reg. Ferdinand 15. I. 19. 3404

Házmeztérné, rendszerező, azonnalra keresetűk. Dr. Wernerné, Str. Alexandri 11. 3407

Mindenes főző azonnalra, legkésőbb augusztus 15-re felvétetik. Cim a ki-adóban. 3403

Jó főző mindenest szakácsné, esetleg gyermektelen házaspár keresetűk. Str. Tudor Vladimirescu 11a. Berger. 3412

Biciklizni tudó szolga azonnal felvete-tik. Str. Soarelui 11. 3422

Külföldi kerestetik, jó fizetéssel. Str. Horatiu 10. 3408

VÉTEL-ELADÁS

Eladó egy kéthengeres komplett álló benzinnmotor „Lister” angol gyártmány. 15 HP, kocsi-ra felszerelve, cséplésre al-kalmas, ugyszintén egy 6 HP „Lister” álló benzinnmotor, Fratii Burza S. A. Arad. 3221

Megvételre keresek kombinált háto-ur, és gyermekszobabútor, csak köz-veiden eladótól. Cimet kérem „Jutányos” jellegre a kiadóba leadni. 3420

Keresek 4 darab egyszerű üvege-zett ajtót. Cim: Str. M. Costin No. 6. 3414

Használt tizedes mérleg megvételre ke-restetik. Cim: Lázár szállás Str. 29 Decembrie 11. Telefon 19-32. 3398

FIGYELEM!
Purgly-féle valódi
turkesztán dinnyét
Aradon csak Wagnernénál
vehet, szemben a Minorita-templommal. 3317

Jókarban levő kisebb cserépkályhákat megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

LAKÁS

Egy szép uccai, butorozott szoba és egy egyszobás, fürdőszobás lakás azonnalra kiadó. Str. Eminescu 44. 3418

Négyszobás lakás fürdőszobával, uj-onnan átfestve, nagyon olcsón kiadó Str. Gojdu 12. 3409

Háromszobás, parkettás, uccai lakás kiadó. Str. Cicio Pop 11. 3396

Kétszobás lakás kiadó. Str. Sarmisegetuza 12. 3379

Füldszintes
modern négyszobás lakás azonnalra, vagy augusz-tusra kiadó.
Ec. TEODORIU 3. 3840

Háromszobás, összkomfortos lakás augusztus 1-re kiadó. Bul. Carol 42. 3336

Négyszobás, balkonos, összkomfortos la-kás augusztus 1-re kiadó. Bul. Elisabe-ta 37. 3225

Belvárosi háromszobás,
fürdőszobás lakás augusztustól, vagy szeptembertől nagyon olcsón kiadó. Cim a kiadóban.

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételé-nek közvetítése minden árfosztásban. KÖLCSÖNÖK elsőhelyi betáblázásra. HATSCHER ingatlanforgalmi iroda, Arad Bul. Carol 46. (Lakás azYanot). Tele- fon: 26-95. 1505

Szép, modern, örszobás magánház el-adó. Str. Mocioni 40. 3415

Ház eladó, sürgősen. Lei 260.000 Cim a kiadóban. 3411

C S E R E
Fogarasmegyei értékes uribirtok elcserelettnék hasonló értékű vá-rosi ingatlannal. Cim: Rudolt Mosse, Sibiu

KÜLÖNFELEK

Keresek 30.000 lei kölcsönt. Cim a ki-adóban. 3406

Háziasszonyok figyelmébe! Gyönyörű betöltött, duluscák eltevését olcsón vál-lalom. Naponta iriss gyümölcsöket kap-hat Kohn Elisabethánál. Str. Iosif Vulcan No. 1.

Olcsósági hullám a TEMPO bizományi üzletben
Fischer Eliz-palota.
Porszivó 2500, 3 ajtós fehér szekrény 1900, zöld vasagy, éjjeli szekrény 1400, zongoraszek nádülés-sel 160, irattartó 100 mahagoni ebéd-lő 7500, bőrirtatáska 150, állóütkör 1450, ágy- és sodronybetét 600 tes-telt ágy és szekrény 930, állófogas 900, előszoba fal 900, rézagy, sod-rony és matrac 4500, Schöberl-ágy 800, fehér fürdőszoba, fahszekrény 200, fehér kredenc kozmetikai üzlet-be, vagy fodrásznak 1150, fehér por-cellán, mosdókészlet vasalóvannal 700, betegápolószék 1150, 4 drb kár-pított szék 580, Kassák-zongora, iskolai padgyermekszék 500, sport-kocsi 2300.
Zálogkölcsönöket közvetítünk a temesvári zálogházba, elintézésig előteget adunk.
Zálogcéduláit megvásároltuk.